

Forslag

til

Lov om ændringer af lov om ungdomsundervisning m. v.

Fremsat den 2. december 1959 af *undervisningsministeren*.

I lov nr. 219 af 11. juni 1954 om ungdomsundervisning m. v., således som denne er ændret ved lov nr. 150 af 13. maj 1959 om revision af lønnings- og tilskudsbestemmelser i lovgivningen på ungdomsundervisningsområdet, foretages følgende ændringer:

§ 1.

I lovens § 1 foretages følgende ændringer:

Stk. 1 affattes således:

„§ 1. Ungdomsskolens formål er at fæstne og uddybe de almindelige skolekundskaber hos unge mennesker mellem 14 og 18 år, at give dem forståelse af og dygtiggøre dem til erhvervs- og samfundslivet og at bidrage til at give deres ungdomsliv, også i fritiden, forøget mening og indhold.“

Den godkendende myndighed kan dispensere fra aldersgrænsen 18 år for elever, der har påbegyndt en flerårig undervisning inden det 18. år.“

Stk. 2. affattes således:

„Stk. 2. Det påhviler en kommune at fremsætte tilbud om oprettelse af de i § 2, litra c) under 1)-3) omhandlede former for ungdomsskole, jfr. § 10, og i alle kommuner, hvor der til undervisningen har meldt sig mindst 10 elever, skal ungdomsskole oprettes. Melder der sig færre end 10 elever, og kommunen ikke selv ønsker at oprette ungdomsskole, har kommunen pligt til at henvise de unge til nærmeste ungdomsskole og betale for deres undervisning, jfr. § 14, stk. 2.“

Stk. 3 udgår.

Stk. 4 bliver stk. 3 og affattes således:

„Stk. 3. Unge mennesker mellem 14 og 18 år har ret til frihed uden tab af arbejdsløn $\frac{1}{2}$ dag ugentlig eller efter arbejdsgiverens bestemmelse i et dertil svarende, eventuelt sammenhængende tidsrum for at deltage i en i henhold til lovens § 2, litra c) under 1) eller 2) godkendt dagundervisning. Dette gælder dog ikke unge, for hvem der er oprettet lærekontrakt i henhold til reglerne i lov nr. 261 af 2. oktober 1956 om lærlingeforhold.“

§ 2.

I lovens § 2 foretages følgende ændringer:

I litra a) indsættes efter „18 år“: „jfr. dog § 1, stk. 1.“

Litra b), 2. punktum affattes således:

„Ekskursioner, film m. v. kan efter retningslinjer fastsat af undervisningsministeren indgå i undervisningen med et efter den godkendende myndigheds skøn passende mindre timetal.“

Litra c) affattes således:

„Ungdomsskolen kan have følgende former:

1) En 1-årig eller flerårig *almen* ungdomsskole for unge i den i § 1, stk. 1 angivne alder.

Denne skole have have en varighed af mindst 144 timer årlig; mindst 36 timer årlig skal anvendes til en erhvervs- og samfundsbetonet undervisning, der er tilrettelagt med de unges egne problemer som udgangspunkt, herunder erhvervsorientering. De øvrige timer anvendes til undervisning i fag à mindst 24 timer.

I kommuner, hvor det ikke anses for muligt at opnå tilslutning til en skole med det angivne timetal, kan skolen oprettes med mindst 72 timer, hvoraf et under hensyn til skolens omfang afpasset timetal, dog mindst 24 timer, skal anvendes til en erhvervs- og samfundsbetonet undervisning, herunder erhvervsorientering.

2) En 1-årig eller 2-årig *erhvervspræget* ungdomsskole for unge 2 år efter undervisningspligtens ophør, men inden det 18. år, jfr. dog § 1, stk. 1.

Denne skole skal have en varighed af mindst 144 timer årlig. Der gives en undervisning, der i første række sigter mod at dygtiggøre de unge i forskellige erhvervsområder, og som herudover giver en almindelig erhvervs- og samfundsorientering. Undervisningen skal tilrettelægges således, at den kan indgå som led i en undervisning af voksne ikke-faglærte arbejdere. De nærmere bestemmelser om undervisningens indhold fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med arbejdsministeren.

En erhvervspræget ungdomsskole kan endvidere indrettes med landbrugsfaglig, huslig eller anden grundlæggende erhvervsuddannelse. De nærmere bestemmelser om undervisningens indhold fastsættes af undervisningsministeren.

3) En 2-årig ungdomsskole for unge i den i § 1, stk. 1 angivne alder.

Denne skole skal have en varighed af mindst 480 timer årlig og skal i indhold og med hensyn til rettigheder svare til *folkeskolens 8. klasse*. Skolen kan, for elever der har gennemgået folkeskolens 8. klasse, tilrettelægges med et indhold svarende til *9. klasse*. De nærmere bestemmelser om undervisningens indhold fastsættes af undervisningsministeren.

De under 1)-3) nævnte skoleformer indrettes normalt med undervisning om dagen, evt. i et sammenhængende tidsrum. Når forholdene gør det påkrævet, kan skolerne dog indrettes med undervisning om aftenen eller med kombineret dag- og aftenundervisning.

Såfremt undervisningen i de under 1) og 2) nævnte skoleformer gives i et sammenhængende tidsrum, kan den indrettes under kostskolelignende former. Om de nærmere regler om tilskud til denne undervisning henvises til § 27.

Den godkendende myndighed kan fastsætte et maksimum for det timetal på holdene, i forhold til hvilket der kan ydes tilskud.

Hvor særlige forhold foreligger, kan undervisningsministeren tillade afvigelser fra bestemmelserne under 1)-3).

4) En *ungdomskostskole*, jfr. §§ 28 og 29.“

§ 3.

I lovens § 3, stk. 1, 2. punktum ændres ordet „bør“ til „skal“ og ordene „eller fortsættelsesklassen“ udgår.

§ 4.

I lovens § 4 foretages følgende ændringer:

litra b) affattes således:

„Foredrag, oplæsning, radioaflytning, eks-kursioner, film m. v. kan efter retningslinjer fastsat af undervisningsministeren indgå i undervisningen med et efter den godkendende myndigheds skøn passende timetal.“

Sidst i litra c) tilføjes følgende, idet der efter ordet „tilskud“ sættes komma i stedet for punktum: „ligesom den under hensyn til undervisningens art og mål kan forlange et højere minimumstimetal end foran fastsat.“

Som nyt litra d) indsættes:

„d) Undervisningen skal stå åben for alle og må ikke antage karakter af agitation for politiske eller religiøse retninger.“

litra d) bliver litra e).

§ 5.

I lovens § 5 foretages følgende ændringer:

Sidste afsnit ændres til følgende:

„Den godkendende myndighed kan fastsætte et maksimum for det timetal på holdene, i forhold til hvilket der kan gives tilskud, ligesom den under hensyn til undervisningens art og mål kan forlange et højere minimumstimetal end foran fastsat. Bestemmelserne i § 4, b) d) og e) finder tilsvarende anvendelse.“

Som nyt stk. 2 tilføjes:

„Stk. 2. En foredragsrække, der tilsigter at give deltagerne et personligt og medborgerligt dannelsesgrundlag, og som derfor alene baseres på samfundsmæssige og kul-

turelle emner, kan godkendes med tilskud efter de i § 14, stk. 4 fastsatte regler.

Det er en forudsætning for godkendelsen, at foredragsrækken kun omhandler ét emne og omfatter mindst 8 foredrag samt har været besøgt af mindst 20 deltagere i gennemsnit pr. foredrag.

Bestemmelserne i stk. 1 om deltagernes og lærernes alder samt bestemmelserne i § 4 d) og e) finder tilsvarende anvendelse.“

§ 6.

I lovens § 6 foretages følgende ændringer:

Stk. 1 affattes således:

„§ 6. For at en *ungdomsskole* skal kunne opnå tilskud efter nærværende lov kræves, at hvert af de hold, i hvilke skolens elever er delt, har været besøgt af mindst 8 elever i gennemsnit pr. time. I kommuner, hvor der kun kan oprettes ungdomsskole med et lille elevtal, eller såfremt andre særlige forhold på stedet taler derfor, kan den godkendende myndighed undtagelsesvis bestemme, at der kan ydes tilskud til hold, der har haft mindst 6 elever pr. time i gennemsnit.“

Som nyt stk. 2 indsættes:

„Stk. 2. For at et hold i *aftenskolen*, herunder *aftenhøjskolen*, skal kunne opnå tilskud kræves et gennemsnit af mindst 10 elever pr. time; hold med 8 elever i gennemsnit kan dog godkendes, når særlige forhold på stedet taler derfor, og det skønnes påkrævet til fremme af undervisningens formål.

Efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler kan hold på mindst 6 elever i gennemsnit godkendes, for så vidt det drejer sig om elever, for hvem undervisning i mindre hold eller i særlige fag er påkrævet.“

Som nyt stk. 3 indsættes:

„Stk. 3. I ungdomsskolen og aftenskolen kan den godkendende myndighed godkende danskundervisning for læseretardedede på hold med mindst 4 elever i gennemsnit pr. time.“

Stk. 2 bliver stk. 4.

§ 7.

Lovens § 7 affattes således:

„§ 7. I hver kommune nedsættes et ungdomsnævn.

Uden for København består ungdomsnævnen af følgende:

- a) 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen inden for eller uden for dens midte.
- b) 1 af kommunens fælleslærerråd valgt lærer, der så vidt muligt skal have været beskæftiget med ungdomsundervisning.
- c) 2 medlemmer valgt henholdsvis af Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbunds lokale afdelinger. I kommuner, hvor disse organisationer ikke har lokale afdelinger, udpeger kommunalbestyrelsen 2 medlemmer, der kan varetage arbejdsmarkedets interesser i ungdommens uddannelse.
- d) Udover de under a) nævnte medlemmer vælger kommunalbestyrelsen med særligt henblik på fritidsforanstaltninger for ungdommen 2 medlemmer efter indstilling af de stedlige ungdomsforeninger, der virker for ungdommens almene oplysning og udvikling. Såfremt der i kommunen ikke findes sådanne ungdomsforeninger, afgør kommunalbestyrelsen, om der bør udpeges indtil 2 medlemmer til varetagelse af de omhandlede interesser.

Stk. 2. Det efter reglerne i stk. 1 sammensatte ungdomsnævns beføjelser angår alene virksomhed, der i henhold til nærværende lov er tilrettelagt for unge mellem 14 og 18 år. Til gennemførelse af den i § 2, litra c) under 3) omhandlede ungdomsskole tiltrædes ungdomsnævnet af et af skolekommissionen inden for eller uden for dens midte valgt medlem.

Stk. 3. Ved behandlingen af den under nærværende lov henhørende undervisning for personer over 18 år udvides ungdomsnævnet med 4-6 af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer efter indstilling af de stedlige husholdningsorganisationer, husholdningsudvalg samt andre stedlige organisationer, der i sidste valgperiode har virket i aftenskoleundervisningen eller i det frie oplysningsarbejde.

Stk. 4. Medlemmerne af ungdomsnævnet, herunder det i stk. 3 omhandlede udvidede ungdomsnævn, vælges for 4 år og har valgperiode sammen med kommunalbestyrelsen; det første ungdomsnævn vælges for resten af valgperioden.

Medlemmerne skal være bosiddende i kommunen. Storkøbenhavn betragtes dog i denne henseende som én kommune.

Stk. 5. Tvivlsspørgsmål vedrørende valgene afgøres af undervisningsministeren.

Stk. 6. Ungdomsnævnet vælger selv sin formand og fastsætter sin forretningsorden.“

§ 8.

Lovens § 8, stk. 1 affattes således:

„§ 8. I København nedsættes et ungdomsnævn bestående af:

- a) Borgmesteren for magistratens 1. afdeling, der er formand for nævnet. Rådmanden for samme afdeling er suppleant for formanden.
- b) 1 af kommunens fælleslærerråd valgt lærer, som så vidt muligt skal have været beskæftiget med ungdomsundervisning.
- c) 1 af Københavns kommunes ungdoms- og aftenskolelærerforening valgt medlem.
- d) 2 medlemmer valgt henholdsvis af Dansk Arbejdsgiverforening og af Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund.
- e) 1 erhvervsvejleder udpeget af Centralarbejdsanvisningskontoret for København og Frederiksberg.
- f) 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indstilling af de stedlige ungdomsforeninger, der virker for ungdommens almene oplysning og udvikling.“

§ 9.

Lovens § 9 affattes således:

„§ 9. Det påhviler ungdomsnævnet at gøre indstilling til kommunalbestyrelsen om oprettelse af kommunale ungdomsskoler, eventuelt i skoleforbund med andre kommuner. Private sammenslutninger eller enkeltpersoner, der efter nærværende lov ønsker at oprette ungdomsskoler, indsender deres ansøgning om godkendelse til kommunens ungdomsnævn.

Stk. 2. Ansøgning om godkendelse efter nærværende lov af aftenskoler eller fritidsforanstaltninger, der ønskes oprettet eller iværksat af private sammenslutninger eller enkeltpersoner, indsendes til kommunens ungdomsnævn.

Såfremt der ikke ad privat vej er skaffet fuldt tilfredsstillende adgang til aftenskoleundervisning, derunder også fritidsbeskæftigelse, påhviler det ungdomsnævnet at gøre indstilling til kommunalbestyrelsen om oprettelse af kommunale aftenskoler, eventuelt i skoleforbund med andre kommuner, samt om iværksættelse af fritidsforanstaltninger i det omfang, der er behov derfor.

Såfremt der i en kommune er oprettet en kommunal aftenskole eller ydes kommunalt tilskud til en privat oprettet aftenskole, tilkommer der de forskellige oplysningsorganisationer adgang til iværksættelse af undervisning inden for samme faggruppe på grundlag af de i § 14, stk. 2 omhandlede tilskudsmuligheder og under organisationernes egen administration.

Stk. 3. Det påhviler ungdomsnævnet at bidrage til, at der i kommunen ved tilrettelæggelsen af de forskellige former for virksomhed i henhold til nærværende lov tages hensyn til de foranstaltninger, der træffes fra anden side, således at der herved i det hele samarbejdes på den mest hensigtsmæssige måde.

Nævnet udarbejder en skoleplan for de kommunale ungdomsskoler og aftenskoler omfattende timeplaner for de enkelte skoler og hold samt programmet for de fritidsforanstaltninger, der slutter sig hertil, antager lærerne, bestemmer deres antal og gør indstilling til kommunalbestyrelsen angående deres lønningsforhold samt træffer bestemmelse angående lokaleforhold.

Stk. 4. Planerne for såvel de private som de kommunale ungdomsskoler og aftenskoler indsendes med ungdomsnævnets erklæring til kommunalbestyrelsen, der videre sender dem til amsungdomsnævnet med erklæring om, hvorvidt det i § 14, stk. 2 omhandlede lokale tilskud vil blive udredet af kommunen. Med hensyn til fritidsforanstaltninger henvises til reglerne i kap. VI.

Stk. 5. Ungdomsnævnet fører tilsyn med den under nærværende lov henhørende oplysnings- og fritidsvirksomhed i kommunen.

Ungdomsnævnet er forpligtet til at afgive erklæring om alle de spørgsmål vedrørende den i nærværende lov omhandlede undervisning, som forelægges det af kommunalbestyrelsen, ligesom det påhviler ungdoms-

nævnet at samarbejde med andre organer i kommunen, der beskæftiger sig med ungdommens forhold. Det påhviler endvidere ungdomsnævnet at udarbejde de af undervisningsministeren forlangte statistiske oplysninger vedrørende ungdomsundervisningen i kommunen.

Stk. 6. Til hjælp til varetagelse af det ungdomsnævnet påhvilende arbejde kan der med undervisningsministerens godkendelse antages honorarlønnet medhjælp, herunder ungdomsvejledere. Det ungdomsnævnet påhviler tilsyn kan udøves gennem en dertil egnet person, som måtte være villig til at være tilsynsførende med det pågældende arbejde.

Til aflønning af sådanne medhjælpere og ungdomsvejledere yder staten tilskud med halvdelen af udgiften. Såfremt de pågældende medhjælpere eller ungdomsvejledere stiller den væsentligste del af deres arbejdstid til rådighed for det heromhandlede ungdomsarbejde, kan der ydes tilskud til en lønning, der højst svarer til slutlønnen i lærerlønningens 4. lønningsklasse. I modsat fald vil tilskuddet fra staten højst blive ydet i forhold til en lønning, der i det væsentlige kan antages at svare til den i § 14 omhandlede timeløn.

Stk. 7. I København godkendes planerne for fritidsforanstaltninger af ungdomsnævnet, medens planerne for ungdomsskoler af nævnet forelægges skoledirektionen til godkendelse. For så vidt angår aftenskoler og aftenhøjskoler udfører skoledirektionen i København både de ungdomsnævnet, amts-ungdomsnævnet og undervisningsministeriet efter denne lov overdragne hverv, dog således, at skoledirektionen ved behandlingen heraf suppleres med de i § 8 under litra b) og c) nævnte medlemmer samt 2-4 af borgerrepræsentationen valgte medlemmer efter indstilling af de stedlige husholdningsorganisationer, husholdningsudvalg samt andre stedlige organisationer, der i sidste valgperiode har virket i aftenskoleundervisningen eller i det frie oplysningsarbejde.“

§ 10.

I lovens § 10 foretages følgende ændringer:

Stk. 1 affattes således:

„§ 10. Ungdomsnævnet drager omsorg

for, at enhver elev, der forlader barneskolen, får udleveret et hæfte, der indeholder en vejledning med hensyn til adgangen til videregående ungdomsundervisning.“

Stk. 2, 1. punktum affattes således:

„Stk. 2. Kommunalbestyrelsen tilstiller nævnet årlige fortegnelser over de i kommunen hjemmehørende unge mellem 14 og 18 år, om muligt med angivelse af deres beskæftigelse.“

Som nyt stk. 3 tilføjes:

„Stk. 3. For elever, der har gennemgået ungdomsskoleundervisning efter nærværende lov, udfærdiges et bevis, om hvis form og indhold der gives nærmere regler af undervisningsministeren.“

§ 11.

Lovens § 11 affattes således:

„§ 11. For hver amtsrådskreds nedsættes et amtsungdomsnævn bestående af:

- a) 2 medlemmer udpeget af amtsrådet inden for eller uden for dets midte.
- b) 2 medlemmer som repræsentanter for de i amtsrådskredsen beliggende købstæder. Disse medlemmer vælges på samme måde som købstadrepræsentanterne i skolerådet, jfr. § 27, stk. 2 i lov nr. 200 af 12. april 1949 om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn.
- c) Amtsskolekonsulenten.
- d) En ved et offentligt arbejdsanvisningskontor ansat erhvervsvejleder, der udpeges af arbejdsdirektoratet efter indstilling af det eller de offentlige arbejdsanvisningskontorer, hvis område helt eller delvis ligger inden for amtsråds-kredsen.
- e) 1 af Danmarks Lærerforenings lærerkredse i amtet valgt lærer, der skal have beskæftiget sig med ungdomsundervisning.
- f) 1 af amtsafdelingen af Dansk aften- og ungdomsskoleforening valgt medlem.
- g) 3 medlemmer valgt henholdsvis af de inden for amtsrådskredsen virkende landboforeninger, husmandsforeninger og afdelinger af Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund på landet.
- h) 2 medlemmer valgt af de i købstæderne i amtsrådskredsen værende organisatio-

ner af henholdsvis arbejdsgivere og arbejdere.

- i) Udover de under a) nævnte medlemmer vælger amtsrådet med særligt henblik på ungdommens fritidsforanstaltninger 2 medlemmer efter indstilling af de stedlige ungdomsforeninger, der virker for ungdommens almene oplysning og udvikling.

Stk. 2. Det efter reglerne i stk. 1 sammensatte amtsungdomsnævns beføjelser angår alene virksomhed, der i henhold til nærværende lov er tilrettelagt for unge mellem 14 og 18 år.

Stk. 3. Ved behandling af den under nærværende lov henhørende undervisning for personer over 18 år udvides amtsungdomsnævnet med 4-6 af amtsrådet valgte medlemmer — repræsenterende by og land — efter fælles indstilling af de inden for amtsråds kredsen værende organisationer, der i sidste valgperiode har virket i aftenskoleundervisningen eller det frie oplysningsarbejde.

Stk. 4. Amtsungdomsnævnet, herunder det i stk. 3 udvidede amtsungdomsnævn, har valgperiode sammen med skolerådet; det første amtsungdomsnævn vælges for resten af valgperioden.

Medlemmerne af amtsungdomsnævnet skal være bosiddende i amtsråds kredsen eller de i denne beliggende købstæder.

Stk. 5. Tvivlsspørgsmål vedrørende valgene afgøres af undervisningsministeren.

Stk. 6. Amtsungdomsnævnet vælger selv sin formand og fastsætter sin forretningsorden.“

§ 12.

Lovens § 12, stk. 2 affattes således:

„*Stk. 2.* Amtsungdomsnævnet træffer bestemmelse om godkendelse af planer for de i henhold til § 2, litra c) under 1) oprettede ungdomsskoler, aftenskoler samt fritidsforanstaltninger i amtsråds kredsen og de i denne beliggende købstæder.

Skoleplaner for de øvrige former for ungdomsskole, herunder ungdomskostskoler, aftenhøjskoler og foredragsrækker videregives med amtsungdomsnævnets erklæring til undervisningsministeriet, jfr. § 13.

Amtsungdomsnævnet er endvidere forpligtet til at afgive erklæring om alle de

spørgsmål vedrørende den i nærværende lov omhandlede undervisning, som forelægges det af undervisningsministeriet.“

§ 13.

I lovens § 13 ændres ordet „ungdomskostskoler“ til: „de i § 2, litra c) under 2)-4) omhandlede ungdomsskoler“.

§ 14.

I lovens § 14 foretages følgende ændringer:

I stk. 2, 1. afsnit indsættes efter ordet „dagungdomsskoler“: „og den i § 27 omhandlede kostskoleundervisning“, og brøkerne „ $\frac{3}{4}$ “ og „ $\frac{1}{4}$ “ ændres til: „85 pct.“ og „15 pct.“.

I stk. 2, 2. afsnit tilføjes efter ordet „tilskud“ følgende, idet der sættes komma i stedet for punktum: „jfr. § 1, stk. 2.“

Stk. 3 affattes således:

„*Stk. 3.* Stilles der af kommunen et beløb til rådighed for en ungdomsskole eller aftenskole til indkaldelse af foredragsholdere, ydes et tilsvarende beløb af staten, dog ikke over 100 kr. til en ungdomsskole eller aftenskole og 200 kr. til en aftenhøjskole. Disse beløb kan dog i større kommuner forhøjes indtil 500 kr.“

Som nyt stk. 4 tilføjes:

„*Stk. 4.* Til de i henhold til § 5, stk. 2 godkendte foredragsrækker yder staten tilskud med samme beløb, som kommunen eller en stedlig kreds stiller til rådighed, dog højst med 25 kr. pr. foredrag.“

§ 15.

Lovens § 16 affattes således:

„**§ 16.** Til at forestå arbejdet med ledelsen og tilrettelæggelsen af *ungdomsskoleundervisning* kan der ansættes en leder med et honorar, hvortil statskassen yder tilskud med halvdelen. Statstilskuddet kan højst udgøre 10 pct. af det beløb, der fremkommer ved at multiplicere antallet af skolens undervisningstimer i det forløbne skoleår med den til enhver tid gældende minimumsløn i ungdomsskolen; når timetallet overstiger 200, kan tilskuddet dog højst udgøre 8 pct. af beløbet for det overskydende antal timer. Lederhonoraret udregnes mindst i forhold til 100 timer.

Stk. 2. Til at forestå arbejdet med ledelsen og tilrettelæggelsen af *aftenskoleundervisning* med flere lærere, herunder undervisning i aftenhøjskolen, kan der, når skolen har mindst 100 timer, ansættes en leder med et honorar, hvortil statskassen yder tilskud med halvdelen. Statstilskuddet kan højst udgøre 5 pct. af det beløb, der fremkommer ved at multiplicere antallet af skolens undervisningstimer i det forløbne skoleår med den til enhver tid gældende minimumsløn i aftenskolen; når timeantallet overstiger 400, kan tilskuddet dog højst udgøre 4 pct. af beløbet for det overskydende antal timer.“

§ 16.

I lovens § 17 tilføjes som nyt stk. 2:

„*Stk. 2.* Til udgifter til elevers befordring i anledning af deltagelse i ungdomsskoleundervisning ydes efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler tilskud af elevernes hjemstedskommuner. Staten refunderer $\frac{2}{3}$ af tilskuddet.“

§ 17.

Lovens § 18, stk. 3 affattes således:

„*Stk. 3.* Tilskuddet til Københavns kommune, til den i § 27 omhandlede kostskoleundervisning og til ungdomskostskoler, jfr. §§ 28 og 29, udbetales direkte af undervisningsministeriet ved hvert finansårs udløb.“

§ 18.

I lovens § 20 foretages følgende ændringer:

I stk. 4 ændres ordene „392 af 16. september 1947“ til: „156 af 16. maj 1959“ og ordene „444 af 11. oktober 1947“ til: „167 af 4. juni 1959“.

I stk. 5 ændres ordene „viceinspektørløn eller skoleinspektørløn og lærerne med købstadlærerløn eller overlærerløn“ til: „lønningsklasse og lærerne med lønningsklasse og lærerne med lønningsklasse efter 2. eller 4. lønningsklasse.“

Stk. 6, 2. punktum affattes således: „For så vidt der træffes en sådan ordning, kan vedkommende stilling ved skolevæsener, hvor lærerpersonalet lønnes efter de for købstadskolen gældende regler, normeres i folkeskolens 5. eller 6. lønningsklasse, og det kan ved bestemmelse på skoleplanen fastsættes, at der uden nedsættelse af løn-

nen gives nedsættelse af det pligtige timeantal i folkeskolen eller fuldstændig fritagelse for undervisningstimer.“

I stk. 7 ændres ordene „jfr. § 6 i lov nr. 160 af 18. maj 1937 om folkeskolen med senere ændringer, senest lov nr. 263 af 27. maj 1950“ til: „jfr. § 6 i bekendtgørelse nr. 220 af 18. juni 1958 af lov om folkeskolen“.

§ 19.

I lovens § 21 foretages følgende ændringer:

I stk. 1 indsættes efter ordene „ungdoms- og aftenskoler“: „landbrugsfaglige skoler“.

I stk. 2 ændres ordene „7. maj 1937“ til: „2. oktober 1956“.

Som nyt stk. 3 tilføjes:

„*Stk. 3.* Tilsvarende regler som i stk. 2 finder anvendelse på undervisningslokaler, hvortil der er ydet tilskud eller lån fra staten i henhold til lov nr. 000 af 00. 0000 om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere.“

§ 20.

Lovens § 22, stk. 2, 2. afsnit affattes således:

„Til husholdningsundervisning i aftenskolen, der gives efter en af undervisningsministeren godkendt fremadskridende plan for elever i alderen 14 til 18 år, yder staten tilskud til læremidler med samme beløb pr. elev som angivet foran i stk. 1.“

§ 21.

I lovens § 24 foretages følgende ændringer:

Sidst i 1. afsnit tilføjes følgende: „Til den i § 2, litra c) under 2) omhandlede ungdomsskole kan tilskud dog ydes med indtil 5 000 kr.“

Sidst i 2. afsnit tilføjes følgende: „Mindre tilskud kan dog udbetales på én gang.“

§ 22.

I lovens § 25 ændres tallet „90 000“ til: „150 000“.

§ 23.

I lovens § 26 foretages følgende ændringer:

Som nyt stk. 1 indføres:

„**§ 26.** Hvor særlige forhold gør det påkrævet, kan der efter de almindelige for ungdomsskolen eller aftenskolen fastsatte regler ydes tilskud til skoleformer, der efter

nærmere af undervisningsministeren fastsatte retningslinjer forbereder til eksamen.“
Den nuværende bestemmelse i § 26 bliver stk. 2.

§ 24.

Foran lovens afsnit *e. Særregler for ungdomskostskoler* indsættes følgende nye afsnit:

„*e. Særregler for ungdomsskoleundervisning i kostskoleform.*“

§ 27. Såfremt den i § 2, litra c) under 1) og 2) omhandlede ungdomsskoleundervisning helt eller delvis gives i kostskoleform i et sammenhængende tidsrum af mindst en uges varighed, udredes den dermed forbundne udgift af vedkommende kommune eller forbund af kommuner, der modtager refusion fra staten med

halvdelen af den aftalte lejeudgift samt med

$\frac{2}{3}$ af kommunens udgifter til elevernes kostforplejning.

Herudover ydes der tilskud til lærerløn, foredragshonorar, lederhonorar, rejseudgifter for elever samt til læremidler, jfr. §§ 14, 16, 17, stk. 2, 20 og 22.

Stk. 2. Tilsvarende undervisning kan oprettes ved privat foranstaltning, således at staten i henhold til et af undervisningsministeren godkendt budget yder tilskud efter de i stk. 1 angivne regler.“

§ 25.

Litreringen af lovens afsnit *Særregler for ungdomskostskoler* ændres fra „e“ til: „f“.

Lovens § 27 bliver § 28, og der foretages følgende ændringer:

I stk. 2, 1. linje ændres „28“ til: „29“.

Punkt 1 affattes således:

„1) Et grundtilskud, der udgør 4 000 kr. for skoler med højst 30 årselever, 3 000 kr. for skoler med 31-50 årselever, samt 2 000 kr. for skoler med 51 årselever og derover.“

Punkt 2 affattes således:

„2) $3\frac{1}{2}$ pct. af værdien af skolens bygninger og inventar. Denne værdi fastsættes af undervisningsministeren på grundlag af en på ministeriets foranstaltning foretagen vurdering af bygninger m. v. som skoleejendom. Forstander- og lærerboliger medregnes, men ikke grundværdien og ikke

landbrugs- og avlsbygninger. Hvis skolen benytter lejede bygninger, betales halvdelen af en af undervisningsministeren godkendt leje.“

I punkt 3 ændres „35“ til: „50“.

I punkt 4 ændres „halvdelen“ til: „75 pct.“.

Sidst i stk. 2 tilføjes: „Der vil efter afslutningen af de enkelte kurser kunne ydes skolen et forskud på det den tilkommende statstilskud.“

§ 26.

Lovens § 28 bliver § 29, og der foretages følgende ændringer:

I stk. 1, 2. afsnit ændres „75“ til: „85“.

Stk. 1, 3. afsnit („Undervisningsministeren lønnen.“) udgår.

I stk. 2, 2. afsnit ændres „27 og 28“ til: „28 og 29“.

§ 27.

Foran lovens § 29 ændres inddelingsbetegnelsen „*Fortsættelsesklassen*“ til: „*Folkeskolens 8. hovedskoleklasse og 9. klasse*“.

Lovens § 29 bliver § 30, og der foretages følgende ændringer:

Stk. 1 affattes således:

„§ 30. Til 8. hovedskoleklasse og 9. klasse ydes der et særligt tilskud på 2 kr. pr. time, jfr. § 17, stk. 8 i bekendtgørelse nr. 220 af 18. juni 1958 af lov om folkeskolen.“

Stk. 2, 1. linje (ordene „Står klassen kun åben for elever over undervisningspligtig alder og“) udgår.

Stk. 3 affattes således:

„Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 opretholdes indtil videre for 4. klasse i den eksamensfri mellemskole og for den i lov om folkeskolen af 18. maj 1937, § 2, stk. 2 omhandlede fortsættelsesklasse.“

Så længe fortsættelsesklassen endnu består, ydes der af staten til læremidler, herunder materialer til sløjd, husflid og håndgerning, i denne klasse et årligt tilskud af 6 øre pr. elevtime og til undervisning i husgerning et tilskud til læremidler, herunder madvarer, bestående i halvdelen af det medgæede beløb, som holdes inden for et af undervisningsministeren fastsat maksimumsbeløb pr. elev.

§ 28.

Lovens §§ 30 og 31 bliver henholdsvis § 31 og § 32, og i § 32 affattes sidste punktum i litra b) således: „Undervisningen, hvori også erhvervsorientering bør indgå, skal have et omfang af mindst 30 timer ugentlig.“

§ 29.

Lovens § 32 bliver § 33, og der foretages følgende ændringer:

I stk. 2 ændres ordene „lov nr. 31 af 18. februar 1954“ til: „lovbekendtgørelse nr. 159 af 22. maj 1959.“

I stk. 3 ændres „31“ til: „32“.

Som nyt stk. 7 tilføjes bestemmelsen i den nugældende § 33.

§ 30.

I lovens § 34, stk. 2 ændres ordene „lov nr. 31 af 18. februar 1954“ til: „lovbekendtgørelse nr. 159 af 22. maj 1959.“

§ 31.

I lovens § 35 foretages følgende ændringer:

Punkt 1) affattes således:

1) Et grundtilskud, der udgør 4 000 kr. for skoler med højst 30 årselever, 3 000 kr. for skoler med 31-50 årselever, samt 2 000 kr. for skoler med 51 årselever og derover.“

Punkt 2) affattes således:

„2) 3½ pct. af værdien af skolens bygninger og inventar. Denne værdi fastsættes af undervisningsministeren på grundlag af en på ministeriets foranstaltning foretagen vurdering af bygninger m. v. som skoleejendom. Forstander- og lærerboliger medregnes, men ikke grundværdien og ikke landbrugs- og avlsbygninger. Hvis skolen benytter lejede bygninger, betales halvdelen af en af undervisningsministeren godkendt leje.“

I punkt 3) affattes 1. og 2. afsnit således:

„70 pct. af skolens kontante udgifter til forstanderløn og lærerlønninger.

Det samlede løntilskud til en skole kan dog ikke overstige 70 pct. af en for skolens lærerpersonale beregnet løn, der svarer til gennemsnitslønnen for overlærere med lønning efter lærerlønningslovens 4. lønningsklasse, og 70 pct. af en for forstanderen

beregnet løn, svarende til slutlønnen i den nævnte lønningsklasse.“

Afsnit 5 affattes således:

„I aspiranttiden (ikke over 2 år) skal lønnen andrage mindst 90 pct. af den ovenfor nævnte minimumslønning.“

Afsnit 6 (”undervisningsministeren lønnen.“) udgår.

I punkt 4) ændres „35“ til: „50“.

Som nyt stk. 2 tilføjes:

„Stk. 2. For skoler, der ikke har mindst 8 måneders undervisning om året, foretages der en forholdsmæssig nedsættelse af de i stk. 1, punkt 1) og 2) nævnte tilskud, og forstanderen ved en sådan skole oppebærer kun en forholdsmæssig del af det i stk. 1, punkt 3) omhandlede tilskud til forstanderløn.“

§ 32.

I lovens § 36 foretages følgende ændringer:

I stk. 1 ændres 2 steder ordene „lov nr. 31 af 18. februar 1954“ til: „lovbekendtgørelse nr. 159 af 22. maj 1959“ og 2 steder indføres efter „§ 35“: „stk. 1“.

Stk. 2 affattes således:

„Stk. 2. En efterskole og en folkehøjskole, der drives sammen, betragtes som en enhed ved beregningen af de i § 35, stk. 1, punkt 1) og 2) omhandlede tilskud.“

I stk. 4 indføres som nyt 2. afsnit:

„Når en skole har afholdt et kursus, der har været besøgt af det fornødne antal elever, jfr. § 32, vil der umiddelbart efter dette kursus afslutning kunne ydes skolen et forskud på det den tilkommende stats-tilskud.“

§ 33.

Lovens § 38 affattes således:

„§ 38. Forstandere og lærere, der fra de heromhandlede skoler går over til lærerstilling i statens eller folkeskolens tjeneste, kan ved fastsættelsen af deres tjenestealder få medregnet den tid, i hvilken de har virket i efterskolen, forudsat at deres ansættelse uden afbrydelse har strakt sig over mindst 6 måneder ved samme skole, fordelt over et eller flere år, og har omfattet et gennemsnitligt, ugentligt timetal af mindst 24.

I øvrigt fastsættes tjenestealderen i over-

ensstemmelse med de anciennitetsregler, som fastsættes af undervisningsministeren i medfør af § 254, stk. 2 i lov nr. 5 af 7. juni 1958 om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger og § 43, stk. 5 i lov nr. 156 af samme dato om lønninger m. m. til folkeskolens lærere.“

§ 34.

Lovens § 39 affattes således:

„§ 39. For hvert undervisningsår fastsætter undervisningsministeren efter indstilling fra Foreningen af frie ungdoms- og efterskoler den månedlige elevbetaling, i forhold til hvilken statsunderstøttelsen efter reglerne i stk. 2 beregnes.

Stk. 2. Efter stødfulden forhandling med finansudvalget fastsætter undervisningsministeren, hvor stor en de af den i henhold til stk. 1 godkendte månedlige elevbetaling, der kan dækkes gennem tilskud fra staten. Under hensyn til elevens og forældrenes indtægt og formue i det sidst forløbne skatteår fastsættes bestemte satser for statstilskuddet inden for et beløb, hvis størrelse bestemmes på finansloven.

Stk. 3. En kommune er *berettiget* til at yde understøttelse til unge mennesker, der er hjemmehørende i kommunen, til ophold på en godkendt efterskole, dog således at den samlede understøttelse ikke kan overstige den fastsatte elevbetaling for et skoleophold. Statskassen yder da — udover den foran i stk. 2 omhandlede almindelige understøttelse til skoleopholdet — kommunen refusion af halvdelen af beløbet.

Kommuner, der ikke — alene eller gennem skoleforbund — har indrettet hovedskoleundervisning for det 8. skoleår, *har pligt til*, for de i kommunen hjemmehørende børn, der i det 8. skoleår følger undervisningen på et kursus af mindst 5 måneders varighed på en i henhold til § 32, litra a) godkendt efterskole, uden tilskud fra staten at afholde den del af elevbetalingen efter stk. 1, der omfatter udgiften til undervisning, samt en af undervisningsministeren godkendt udgift til læremidler.

Stk. 4. Retten til at modtage statsunderstøttede elever bortfalder, når en skole i henhold til § 33, stk. 3 mister retten til direkte statstilskud.“

§ 35.

I lovens § 40 foretages følgende ændringer:
Stk. 2 affattes således:

„*Stk. 2.* Når holdets elevtal er mindst 20, udgør lærerlønnen for $\frac{1}{3}$ af timetallet det i § 14, stk. 2, sidste punktum omhandlede maksimumsbeløb for undervisning i ungdoms- og aftenskolen.“

I stk. 3 indsættes som nyt 1. punktum:
„Planerne for de landbrugsfaglige skoler indsendes direkte til amsungdomsnævnet.“

I stk. 4 ændres ordene „landbrugsfaglig undervisning i mindst 2 vintre“ til: „mindst 2 landbrugsfaglige kursus“.

I stk. 6, 1. afsnit ændres brøken „ $\frac{3}{4}$ “ til: „85 pct.“, og efter ordet „dagskoler“ tilføjes: „hvor undervisningen er tilrettelagt for unge i den i § 1, stk. 1 angivne alder.“

I stk. 7 tilføjes som nyt afsnit:

„Ved landbrugsfaglige skoler, hvor undervisningen er tilrettelagt for unge i den i § 1, stk. 1 angivne alder, finder bestemmelsen i § 17, stk. 2 om tilskud til elevernes befordringsudgifter tilsvarende anvendelse.“

Som nyt stk. 9 indsættes:

„*Stk. 9.* Til skolebygninger, der ejes af landøkonomiske foreninger, og som anvendes til en af amsungdomsnævnet godkendt landbrugsfaglig undervisning, yder staten tilskud med et beløb af 5 kr. pr. undervisningstime.“

Stk. 9 bliver stk. 10.

§ 36.

I lovens § 43 foretages følgende ændringer:

Sidst i stk. 1 tilføjes: „Når en kommune eller en stedlig kreds yder tilskud til befordring i forbindelse med fritidsarrangementer, yder staten tilskud med samme beløb.“

I stk. 2, 1. afsnit indsættes efter ordene „af udgiften“: „herunder til befordring“.

I stk. 3 udgår ordene „på samme måde som denne“ og erstattes med: „af amsungdomsnævnet“.

I stk. 4 udgår ordene „til den i § 29 omhandlede fortsættelsesklasse eller“.

Som nyt stk. 5 tilføjes:

„*Stk. 5.* Efter begæring fra klubberne yder den offentlige arbejdsanvisning i amtet bistand til en erhvervsorientering samt vederlagsfri erhvervsrådgivning, jfr. lov nr. 86 af 31. marts 1953 om erhvervsvejledning.“

§ 37.

I lovens § 44 foretages følgende ændringer:
I stk. 2, 2. afsnit ændres „§ 9, stk. 3“ til: „§ 9, stk. 7“.

Stk. 3 affattes således:

„*Stk. 3.* Til en af amtsungdomsnævnet godkendt klub ydes der efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler tilskud af kommunen med mindst 35 pct. og af staten med 45 pct. af de med klubbens drift forbundne udgifter inden for det i henhold til stk. 2 godkendte budget.“

Som nyt stk. 6 tilføjes:

„*Stk. 6.* Efter begæring fra klubberne yder den offentlige arbejdsanvisning i amtet bistand til en erhvervsorientering samt vederlagsfri erhvervsrådgivning, jfr. lov nr. 86 af 31. marts 1953 om erhvervsvejledning.“

§ 38.

Lovens § 45 affattes således:

„**§ 45.** De en kommune tilhørende lokaler, til hvis opførelse der er ydet statstilskud, skal efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler stilles til rådighed for undervisning, oplysning og ungdomsarbejde for kommunens beboere.

Stk. 2. Når en kommune stiller de i stk. 1 nævnte eller andre egne lokaler vederlagsfrit til rådighed for de i kommunen hjemmehørende ungdomsforeninger, der virker for ungdommens almene oplysning og udvikling, kan der efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler ydes refusion af statskassen med 50 pct. af kommunens udgift til belysning, opvarmning og rengøring.

Stk. 3. Når en kommune yder tilskud til de i stk. 2 nævnte foreninger til dækning af foreningernes udgifter til egne eller lejede lokaler, kan der efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler ydes refusion med 50 pct. af det kommunale tilskud.“

§ 39.

I lovens § 46, stk. 1 ændres tallet „75 000“ til: „250 000“.

§ 40.

I lovens § 47, stk. 1 ændres tallet „50 000“ til: „100 000“.

§ 41.

I lovens § 49 tilføjes som nyt stk. 5:

„*Stk. 5.* Foranstående regler finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor en kommune eller et forbund af kommuner opfører eller erhverver en bygning til brug for en ungdomskostskole.“

§ 42.

I lovens § 50 ændres ordet „ungdomskole“ til: „ungdomskostskole“ og sidst i bestemmelsen tilføjes følgende, idet der efter ordet „foranstaltninger“ sættes komma i stedet for punktum: „dog højst 50 pct. af skolens eller ungdomshusets samlede værdi.“

§ 43.

I lovens § 53 foretages følgende ændringer:

Stk. 1 affattes således:

„**§ 53.** Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland. Ved kongelig anordning kan loven bringes til anvendelse på Færøerne med de af forholdenes forskellighed følgende ændringer.“

I stk. 4 ændres „1959-60“ til: „1964-65“.

§ 44.

Denne lov træder i kraft den 1. april 1960. Undervisningsministeren kan tillade, at den finder anvendelse på kursus og fritidsforanstaltninger, der er påbegyndt før denne dato. For så vidt angår reglerne om statstilskud til efterskolerne har loven virkning allerede fra 1. april 1959.

Stk. 2. Undervisningsministeren bemyndiges til at lade lov nr. 219 af 11. juni 1954 om ungdomsundervisning m. v. optrykke og bekendtgøre med de ændringer, der er fastsat i lov nr. 150 af 13. maj 1959 og i nærværende lov.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lov nr. 219 af 11. juni 1954 om ungdomsundervisning m. v. fastsætter i sin slutbestemmelse, at loven skal forelægges folketinget til revision senest i folketingsåret 1959/60.

Under hensyn til, at de af loven omfattede skoleformer og fritidsforanstaltninger var genstand for en indgående behandling i den af undervisningsministeriet i 1948 nedsatte kommission, der afgav betænkning i 1952, og under hensyn til, at loven i de 5 år, der er forløbet siden dens ikrafttræden, i det store og hele har virket tilfredsstillende, har undervisningsministeriet ikke fundet det påkrævet ved denne lejlighed at foranstalte en ny kommissionsbehandling. Man har derimod indhentet skriftlige udtalelser fra amtsuniversitetsnævne og yderligere ført forhandlinger med repræsentanter for disse samt med repræsentanter for oplysningsforbundene, Dansk aften- og ungdomsskoleforening, Foreningen af frie ungdoms- og efterskoler, ungdomskostskolerne m. fl. Endvidere har man ved udarbejdelsen af nærværende lovforslag foretaget en koordinering med forslaget til lov om erhvervsuddannelse af ikke-faglærte arbejdere og forslaget til lov om beskæftigelse og uddannelse af unge, og der har herom været ført forhandlinger med arbejdsministeriet.

Ungdomsskolens undervisningsmæssige forhold m. m.

For ungdomsskolen gør sig særlige forhold gældende, som har medført, at man har måttet foretage ændringer af mere gennemgribende karakter ved indførelse af en udvidet almen uddannelse, en mere erhvervsbetonet samt en egentlig erhvervspræget uddannelse. De foreslåede ændringer må også ses i relation til den nye folkeskolelov og de store årganges uddannelsesproblemer.

Den af arbejdsministeriet i marts 1957 nedsatte kommission om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere peger i sin i april 1959 afgivne betænkning på nødvendigheden af, at der tilbydes de unge — foruden en almindende undervisning — dels en erhvervsbetonet undervisning, dels en erhvervspræget, branchebetonet uddannelse, således at der også for dem kan bygges en naturlig bro fra skole til erhvervsliv.

Ministeriet er med kommissionen enig i, at ung-

domsskolen bør udbygges med de anførte formål for øje, idet man navnlig må tillægge det betydning, at de unge, for hvem der hidtil har været et tomrum i uddannelsesmæssig henseende, får mulighed for en erhvervspræget uddannelse, der stiller dem mere lige med de af deres jævnaldrende, der får en lærlingeuddannelse eller anden form for systematisk, praktisk eller teoretisk, uddannelse. Man har derfor foreslået loven ændret og udbygget i overensstemmelse hermed, jfr. navnlig §§ 1 og 2 med dertil hørende bemærkninger.

I forslaget opstilles tre forskellige typer af ungdomsskoler:

1) *Den almene ungdomsskole for unge mellem 14 og 18 år, jfr. § 2 c) 1).*

2) *En erhvervspræget ungdomsskole for unge i 16-17 års alderen, jfr. § 2 c) 2).*

3) *En 2-årig ungdomsskole for unge i alderen 14-18 år og som i indhold og med hensyn til rettigheder svarer til folkeskolens 8. klasse eller til 9. klasse, jfr. § 2 c) 3).*

For at give plads for de nye former for uddannelse har man suppleret ungdomsskolens formålsbestemmelse med, at ungdomsskolen skal dygtiggøre de unge til erhvervs- og samfundslivet.

Ligesom ved tidligere lovforslag har også ved denne lejlighed spørgsmålet om indførelse af obligatorisk undervisning for ungdommen været overvejet, men bl. a. under hensyn til, at der ikke ved vedtagelsen af folkeskoleloven af 7. juni 1958 blev gennemført nogen bestemmelse om udvidelse af undervisningspligten ud over det 14. år, anser man det ikke for formålstjenligt at stille forslag om en obligatorisk ungdomsskoleundervisning. For at fremme deltagelsen i den frivillige undervisning har man tilstræbt at gøre de bestemmelser, der kan tilskynde de unge til at søge undervisningen, så effektive som muligt. De yderligere erfaringer, der herigennem indhøstes, vil også være af værdi ved eventuelle senere overvejelser med henblik på indførelse af en udvidet undervisningspligt.

Man må tillægge det afgørende betydning for tilslutningen til og udbyttet af den frivillige ungdomsskoleundervisning, at undervisningen indrettes som dagundervisning, hvilket i realiteten nødvendiggør, at de unge må have frihed fra deres arbejde

for at deltage i denne undervisning. Allerede den gældende lov indeholder en bestemmelse herom, men denne gælder kun for unge mellem 14 og 16 år og er i øvrigt omgærdet af en række forbehold. Retten til frihed gælder således ikke, såfremt der ved arbejdsaftalens indgåelse er truffet modstående aftale. Det er ligeledes fastsat, at for virksomheder, hvor de unge indgår i arbejdet på en sådan måde, at deres fravær vil gribe afgjort forstyrrende ind i driften, kan ungdomsnævnet dispensere fra denne bestemmelse efter retningslinier, som fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med arbejdsministeren.

Kommissionen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere foreslår bestemmelsen udbygget således, at der gives alle unge i alderen 14-18 år en ubetinget ret til 1 dag om ugen — eller i et dertil svarende sammenhængende tidsrum — at deltage i godkendt ungdomsundervisning.

Undervisningsministeriet har i sit forslag fastsat de unges ret til frihed til ½ dag ugentlig uden tab af arbejds løn, idet man mener, at det vil være en afgørende forudsætning for at opnå den ønskede tilslutning til ungdomsskolen, at de unge — ligesom efter gældende lov — holdes skadeløse i økonomisk henseende. Ligesom hidtil undtager man de unge, for hvem der er oprettet lærekontrakt i henhold til lærlingeloven.

Undervisningen vil efter arbejdsgiverens bestemmelse også kunne gives i et sammenhængende tidsrum enten lokalt på en højskole eller efterskole, på en ungdomskostskole eller på en af arbejdsgiverne selv oprettet uddannelsesskole. I så fald er der mulighed for fra stat og kommune at yde tilskud til elevernes kostforplejning og til lokaleudgifter.

For at stimulere interessen for at indrette ungdomsskoler med undervisning om dagen foreslår man det hidtidige tilskud fra stat og skolefond på 75 pct. af timelønnen i dagungdomsskolen forhøjet til 85 pct., således at tilskuddet fra kommunen eller den stedlige kreds reduceres til 15 pct.

For yderligere at lette de unges adgang til at komme på ungdomsskole foreslår man, at der indføres en hjemmel til at yde tilskud til elevers rejseudgifter, når eleverne må rejse en vis større afstand for at kunne deltage i ungdomsskolens undervisning.

Endvidere foreslår man, at de unge får et mere fyldestgørende bevis for den undervisning, de har gennemgået.

De nye former for ungdomsskole med en videregående erhvervsbetonet undervisning eller direkte erhvervspræget uddannelse vil kræve et antal lærere og ledere med den hertil fornødne særlige uddannelse,

og bl. a. under hensyn hertil foreslår man bevillingen til afholdelse af instruktionskursus forhøjet.

Aftenskolens undervisningsmæssige forhold m. m.

De indvundne erfaringer har ikke givet ministeriet grundlag for at foreslå væsentlige ændringer til bestemmelserne om aftenskolens form og indhold. Ved forslaget bevares aftenskolens fagrække uændret. Endvidere opretholdes det hidtil gældende princip om, at undervisningen er gratis for eleverne.

Ministeriet har fra private oplysningsforbunds side modtaget forslag gående ud på, at aftenskolevirksomhed fremtidig bør overlades til private organisationer og enkeltpersoner, medens kommunerne bør have eneret på at oprette og drive ungdomsskoler. Fra anden side har man modtaget forslag om, at kommunerne bør ligestilles med private med hensyn til at oprette og drive aftenskoler. Ved nærværende forslag opretholder man lovens § 9 i dens nuværende formulering, for så vidt angår etablering af aftenskoler og fritidsforanstaltninger, idet man herved fortsat må have det overladt til nævnene at medvirke til den fornødne samordning ved etableringen af de forskellige kursus; man har derimod i højere grad end efter gældende lov fremhævet det kommunale initiativ med hensyn til at oprette ungdomsskoler.

Også *aftenhøjskolen* bevares i sin nuværende form. Som en nydannelse foreslår man i overensstemmelse med et fra mange sider herom fremsat ønske, at der ydes et — meget begrænset — tilskud til afholdelse af *foredragsrækker om aftenhøjskoleemner*.

Ungdomsskolens og aftenskolens administrative og økonomiske forhold.

For at aktivisere nævnenes virksomhed, specielt med henblik på arbejdet for de unge mellem 14 og 18 år, har man stillet forslag om en ændret sammensætning af nævnene, hvorom henvises til §§ 7, 8 og 11 med dertil hørende bemærkninger.

Lønningerne til ungdoms- og aftenskolens lærere er for nylig blevet reguleret ved lov nr. 150 af 13. maj 1959. Lederhonorarerne blev ikke reguleret samtidig hermed, og man har derfor stillet forslag om en forhøjelse af disse.

Andre skoleformer.

Som noget nyt foreslås indført en begrænset bemyndigelse for ministeren til at yde tilskud efter de for ungdomsskoler eller aftenskoler gældende regler til *særlige skoleformer*, der forbereder til eksamen. Man har herved særlig tænkt på forberedelseskur-

sus til de i den senere tid oprettede kortere uddannelser til tekniske assistenter m. v.

Adgangen til oprettelse af *ungdomskostskoler* har hidtil kun været udnyttet i ringe grad, idet der kun består 3 sådanne skoler. Man anser det for betydningsfuldt, at denne skoleform, som man fra flere sider går varmt ind for, opretholdes med det særlige sigte, som tilknytningen til ungdomsskolen, herunder de nye ungdomsskoleformer, giver.

For at fremme tilgangen af elever til ungdomskostskolerne har man efter forslag fra de i disse skoler interesserede kommuner ophævet den bestående ulighed i forhold til efterskolerne med hensyn til adgangen til refusion af udgifterne til elevernes ophold m. v. Endvidere finder man det hensigtsmæssigt, at reglerne om grundtilskud, bygnings-tilskud og tilskud til undervisningsmateriel fastsættes i overensstemmelse med de for efterskolerne foreslåede regler, således at der i det hele finder en koordinering sted på dette område.

Fra Foreningen af frie ungdoms- og efterskoler har man modtaget andragende om en forhøjelse af stats-tilskuddet til *efterskolerne*, da den økonomiske udvikling og det stigende behov for efterskoleundervisning har bragt skolerne til det punkt, hvor det vil være vanskeligt for dem at imødekomme kravene, der stilles til dem. Foreningen har også henvist til, at tilskudsprocenten til efterskolernes lærerløn-udgift er lavere end både friskolernes, højskolernes og ungdomskostskolernes. En forhøjelse af denne tilskudsprocent vil være en påkrævet hjælp, da den især vil komme de skoler til gode, der påtager sig større lønningsudgifter for at kunne ansætte og fastholde så dygtige lærerkræfter som muligt. Foreningen har derfor foreslået lærerlønstilskuddet — såvel som grundtilskuddet, bygningstilskuddet og tilskuddet til undervisningsmateriel — ajourført på linie med højskolernes.

Ministeriet er enigt i de af foreningen fremførte synspunkter, idet man ikke finder rimelig grund til at opretholde en forskel imellem reglerne om drifts-tilskud til efterskoler og folkehøjskoler, landbrugs-skoler og husholdningsskoler.

Ved efterskolerne foregår en udvikling i retning af at give undervisningen et stærkere islæt af erhvervsbetonede emner på linie med undervisningen i 8. klasserne. Dette finder man betydningsfuldt, uden at man dog ønsker at gøre det obligatorisk for efterskolerne at give en sådan undervisning.

I bestemmelsen om *landbrugsfaglige skoler* har man kun foretaget sådanne mindre reguleringer, som efter de indvundne erfaringer må anses for hensigtsmæssige. Man har bl. a. foreslået nogle administrative forenklinger for skolerne og myndig-

hederne og en ligestilling i tilskudsmæssig henseende af den landbrugsfaglige skole for de 14-17 årige med de i § 2 omhandlede ungdomsskoler.

Fritidsforanstaltninger m. v.

Med hensyn til fritidsforanstaltningerne har ministeriet ikke fundet anledning til at foretage vidtgående ændringer. Efter forhandling med socialministeriet foreslår man, at de åbne klubber i tilskudsmæssig henseende ligestilles med de klubber, der oprettes i henhold til forsorgsloven.

Til de enkelte bestemmelser bemærkes i øvrigt følgende:

Til § 1.

Med den ændrede formulering har man imødekommet det af kommissionen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere udtalte ønske om, at der må blive tilvejebragt en videre ramme for den erhvervsprægede undervisning i ungdomsskolen. Forslaget må ses i sammenhæng med de nye bestemmelser i § 2.

Man anser det for uheldigt, at elever ikke kan afslutte en før det 18. år påbegyndt undervisning i ungdomsskolen, og man har derfor stillet forslag om mulighed for dispensation, som navnlig tænkes anvendt i de tilfælde, hvor undervisningen er påbegyndt ét år før det 18. år.

Efter gældende lov er kommunen forpligtet til at oprette en ungdomsskole, hvis der har meldt sig mindst 15 elever. Dette minimum foreslås nu nedsat til 10 i lighed med den nye bestemmelse i folkeskoleloven § 3, stk. 1 om en kommunes pligt til at oprette hovedskoleundervisning for det 8. skoleår. Samtidig har man tydeliggjort kommunens pligt til at fremsætte undervisningstilbud og til — hvis ungdomsskole ikke oprettes — at henvise de unge, der har meldt sig, til den nærmeste ungdomsskole.

Bestemmelsen om undervisningens indhold udgår og erstattes af bestemmelserne i § 2, hvor de forskellige ungdomsskoleformer omtales, og hvor bestemmelser om undervisningens indhold derfor naturligt hører hjemme.

Den foreslåede bestemmelse om ret til frihed for at kunne deltage i ungdomsskolens dagundervisning er af en mere ubetinget karakter end den nugældende bestemmelse, der er omgærdet af så mange forbehold, at den nærmest har været betydningsløs. Det er en afgørende forudsætning for, at den frivillige ungdomsskole kan få den ønskede tilslutning, at den normalt indrettes med dagundervisning, hvil-

ket i realiteten nødvendiggør, at de unge uden økonomiske ofre får frihed fra deres arbejde for at deltage i denne undervisning.

Til § 2.

Tilføjelsen til litra a) er en konsekvens af den i § 1 indsatte bestemmelse om dispensation fra 18-års grænsen.

Den ændrede formulering af litra b) tilsigter alene at understrege kravet om, at der i alle ungdomsskolens timer skal gøres et virkeligt arbejde fra elevernes side.

Ad de under litra c) nævnte skoleformer: fra kommissionen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere er der kommet forslag om at supplere og udvide ungdomsskolens almene undervisning med erhvervspræget stof, således at der kan bygges bro fra skole til erhvervsliv. Kommissionen har navnlig peget på ungdomsskolen som et naturligt hjemsted for denne undervisning, idet det for mange unge vil være heldigst om overgangen fra egentlig skolegang til erhvervmæssig beskæftigelse sker gradvis, d. v. s. gennem en periode, hvor de dels har skoleundervisning og dels arbejde. Kommissionen har endvidere peget på ønskeligheden af i videst muligt omfang at gå over til dagundervisning.

I den under 1) omhandlede almene ungdomsskole er det minimale timetal principielt fastsat til 144 timer årlig. Det angivne timetal må ses i relation til bestemmelsen i § 1, stk. 3 om en egentlig fri-eftermiddag, hvor der — hvis skolen kan indrettes som en dagskole — vil kunne disponeres over 144 timer årlig (36 uger a 4 timer). Når der gives frihed til at gå i dagungdomsskole, bør undervisningen — udover den erhvervs- og samfundsbetonede undervisning — tilrettelægges med særlig vægt på fagene dansk og regning.

Da det må forudses, at det ikke overalt vil være muligt at få tilstrækkelig tilslutning til en skole med et væsentligt højere timetal end efter gældende lov, finder man det rigtigt, at der uden særlig dispensation gives mulighed for oprettelse af ungdomsskoler, hvor minimumstimetallet nedsættes til 72 timer, hvilket i særlig grad vil være nødvendigt, når skolen på grund af de lokale forhold må indrettes med undervisning om aftenen.

Man har ønsket i selve lovteksten udtrykkeligt at fastslå, at den erhvervs- og samfundsbetonede undervisning, der tilrettelægges med de unges egne problemer som udgangspunkt, også skal omfatte en erhvervsorientering. Det er således hensigten, at denne erhvervsorientering skal indgå som et selvfølgelig led i den erhvervs- og samfundsbetonede undervisning. Ved gennemførelsen af

denne undervisning, der bør afrundes med en individuel erhvervsrådgivning, ydes der bistand af den offentlige arbejdsanvisning efter reglerne i lov nr. 86 af 31. marts 1953 om erhvervsvejledning, der også omfatter ungdomsskoler.

Ved den under 2) nævnte skoleform har man imødekommet kommissionens ønske om etablering af en mere direkte erhvervspræget uddannelse for de unge i 16-17 års alderen. Denne undervisning skal stå åben for alle unge i den nævnte alder, hvad enten de har gennemgået folkeskolens 8. klasse og/eller evt. 9. klasse eller deltaget i ungdomsskoleundervisning eller ikke har modtaget undervisning siden det 7. skoleår; der må dog være mulighed for en trinvis fremadskridende undervisning under hensyn til elevernes større eller mindre foruddannelse.

De unge, der gennemgår denne uddannelse, vil dels få et nyttigt indblik i deres mulighed for senere beskæftigelse som voksne, dels erhverve en viden, der kvalificerer dem til at gå ind i de voksne arbejders uddannelse uden at skulle gennemgå den for disse tilrettelagte undervisning fra grunden.

Man finder det rimeligt, at der også åbnes mulighed for at få en landbrugsfaglig, huslig eller anden grundlæggende erhvervsuddannelse for unge i den omhandlede aldersklasse. Bestemmelsen forudsætter, at der fra erhvervslivets parter fremsættes ønsker om en sådan undervisning, og at indholdet herefter kan godkendes af undervisningsministeren.

Til den under 3) nævnte 2-årige ungdomsskole for unge i alderen 14-18 år bemærkes i overensstemmelse med kommissionen at det må anses for meget betydningsfuldt, at også de unge, der af økonomiske eller andre grunde ikke gennemgår folkeskolens 8. klasse, får en videregående erhvervsbetonet og almindelig undervisning. For elever, der har gennemgået folkeskolens 8. klasse, vil undervisningen kunne tilrettelægges med et indhold svarende til 9. klasse.

Undervisningen vil hovedsagelig blive tilrettelagt efter de retningslinjer, der efter læseplansudvalgets forslag vil komme til at gælde for undervisning i folkeskolens 8. klasse og 9. klasse samtidig med, at den må have nøje forbindelse med det praktiske arbejde, som de unge er eller kan ventes at blive beskæftiget med.

De under 2) og 3) nævnte skoleformer forudsættes oprettet med dagundervisning, jfr. herved overgangen til dagskole for lærlingenes vedkommende. Også for den under 1) nævnte almene ungdomsskole vil det være ønskeligt i videst muligt omfang at gå over til dagundervisning. Man har dog ikke villet udelukke muligheden for at indrette skolerne med aftenundervisning eller med kombineret dag- og

aftenundervisning, hvor særlige forhold gør det påkrævet.

Undervisning i et sammenhængende tidsrum vil kunne gives lokalt på en højskole, efterskole eller lignende, på en ungdomskostskole eller en af arbejdsgriverne selv oprettet uddannelsesskole.

Til § 3.

Ved den foreslåede ændring af ordet „bør“ til „skal“ har man ønsket at understrege lovens forudsætning om, at der fra skolemyndighedernes side gøres et virkeligt forsøg på at få de unge i aldersklassen 14-18 år, der melder sig til undervisning i aftenskolen, ind i ungdomsskolen i stedet for.

Den i den tidligere folkeskolelov § 2, 2. stk. omhandlede særlige fortsættelsesklasse på landet bortfalder ved den nye folkeskolelov.

Til § 4.

Den ændrede formulering af litra b) tilsigter alene at understrege kravet om, at der fra elevernes side skal gøres et virkeligt arbejde.

Tilføjelsen til litra c) om et evt. højere minimumstimetal sigter bl. a. på sprogundervisningen, hvor eleverne næppe kan få tilfredsstillende udbytte af en begynderundervisning, der kun omfatter 20 timer.

Ved optagelsen af de under litra d) nævnte godkendelsesbetingelser sker der en lovfæstelse af gældende praksis.

Til § 5.

Den for aftenskolen gældende regel om, at den godkendende myndighed kan fastsætte et maksimum for det tilskudsberettigende timetal på holdene, bør også gælde for aftenhøjskolen. På samme måde foreslår man, at den nye bestemmelse om et eventuelt højere minimumstimetal i aftenskolen og den nye regel i § 4, litra d) overføres til også at gælde for aftenhøjskolen.

Ligesom for aftenskolen er det også for aftenhøjskolen en forudsætning for godkendelse, at der gives en egentlig undervisning, hvilket indebærer, at afholdelsen af en række foredrag med hyppigt skiftende lærere ikke vil kunne opnå godkendelse som aftenhøjskole.

Fra flere sider er der imidlertid stillet forslag om, at der åbnes mulighed for under en eller anden form at yde tilskud til foredragsrækker om aftenhøjskoleemner. Da disse foredragsrækker normalt ikke giver en egentlig undervisning, bør tilskud dog kun ydes i begrænset omfang i forhold til aftenhøjskolen.

Efter forslaget er det en forudsætning for godkendelse, at foredragsrækken kun omhandler ét

emne og omfatter mindst 8 foredrag samt har været besøgt af mindst 20 deltagere i gennemsnit pr. foredrag. Med hensyn til tilskuddets størrelse henvises til forslagets § 14, stk. 4.

Ved forslaget opnår man at kunne støtte et i sig selv værdifuldt oplysningsarbejde, ligesom man får mulighed for at henvise planlagte aftenhøjskoler med hyppigt skiftende lærerkræfter til at søge godkendelse som foredragsrække.

Til § 6.

Forslaget om et lavere elevtalsgennemsnit i ungdomsskolen (fra 10, 8 og 6 til henholdsvis 8 og 6) hænger sammen med ændringsforslaget til § 1 om kommunens pligt til at oprette ungdomsskole, blot der melder sig 10 elever til undervisningen.

Bestemmelsen om elevtalsgennemsnittet i aftenskolen svarer til de nuværende regler, men er af hensyn til de ændrede regler for ungdomsskolen udskilt til et særskilt stykke.

Den nuværende mulighed for dispensation til 6 elever i gennemsnit er næppe fuldt tilstrækkelig for så vidt angår undervisning for læseretardedede, og man har derfor i overensstemmelse med et fra flere sider fremsat ønske stillet forslag om mulighed for dispensation til 4 elever i gennemsnit for denne undervisning.

Til § 7.

Efter gældende lov er ungdomsnævnets sammensætning ens, hvadenten nævnet behandler spørgsmål vedrørende unge mellem 14 og 18 år eller vedrørende personer over 18 år, dog at ungdomsnævnet i købstadkommuner og landkommuner med bymæssig bebyggelse nedsætter et særligt udvalg til udvælgelse af nævnets beføjelser vedrørende fritidsforanstaltninger.

Fra flere amtsungdomsnævn og fra kommissionen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere er fremsat forslag om en aktivisering af nævnets virksomhed specielt med henblik på arbejdet for de unge mellem 14 og 18 år, idet man finder, at arbejdet for denne aldersgruppe bør have særlig vægt. Man har bl. a. anbefalet, at der under såvel de kommunale ungdomsnævn som amtsungdomsnævnene nedsættes særlige udvalg for ungdomsundervisning i lighed med de særlige udvalg for fritidsforanstaltninger.

Man anser det imidlertid for meget betydningsfuldt, at arbejdet med og ansvaret for ungdomsundervisningen og ungdommens fritidsforanstaltninger varetages af samme organ, og at dette ikke bliver et udvalg under ungdomsnævnet, men at nævnet selv sammensættes netop med henblik på

disse opgaver. Når ungdomsnævnet skal beskæftige sig med voksenundervisning, foreslås det udvidet med repræsentanter for de organisationer, der navnlig er interesseret i dette oplysningsarbejde. Nævnet skulle således kunne få en i forhold til sine beføjelser særdeles hensigtsmæssig sammensætning: et snævrere nævn, der har ansvar for og beskæftiger sig med ungdommens uddannelse m. v., og et udvidet nævn, der tager sig af voksenundervisningen.

I overensstemmelse hermed foreslås al af loven omfattet virksomhed for unge mellem 14 og 18 år, herunder også fritidsforanstaltninger, henlagt til et nævn alene bestående af normalt 7 medlemmer. Nævnet foreslås sammensat efter de gældende regler med følgende ændringer:

1. Det er foreslået udtrykkeligt tilkendegivet, at den af kommunens fælleslærerråd valgte lærer såvidt muligt skal have været beskæftiget med ungdomsundervisning.

2. Da det bl. a. af hensyn til reglerne om fri-eftermiddagen må anses for meget vigtigt, at der findes repræsentanter for arbejdsmarkedet i alle nævn, har man på linje med udtalelserne i kommissionsbetænkningen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere stillet forslag om, at der i kommuner, hvor Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund ikke har lokale afdelinger, i stedet af kommunalbestyrelsen udpeges 2 medlemmer, der kan varetage arbejdsmarkedets interesser i ungdommens uddannelse.

3. Af de 4-6 medlemmer, der hidtil har været valgt af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra de forskellige stedlige organisationer, får i det snævrere nævn kun de 2 medlemmer sæde, hvorom der afgives indstilling fra de stedlige ungdomsforeninger. Er der i kommunen ikke sådanne foreninger, afgør kommunalbestyrelsen, om der bør udpeges indtil 2 medlemmer til varetagelse af de omhandlede interesser.

4. Når nævnet har truffet beslutning om iværksættelse af den 2-årige ungdomsskole med 480 timer årlig, hvis indhold svarer til folkeskolens 8. klasse, evt. 9. klasse, suppleres nævnet af hensyn til ønsket om koordination mellem ungdomsskolen og folkeskolen på dette område af et af skolekommissionen inden for eller uden for dens midte valgt medlem.

Efter forslaget er nævnets sammensætning med 7 medlemmer i princippet den samme i alle kommuner, idet der kun bliver tale om et reduceret antal nævnsmedlemmer i tilfælde, hvor der ikke i kommunen findes indstillingsberettigede ungdomsforeninger, og kommunalbestyrelsen skønner, at der

ikke er grundlag for at udpege andre medlemmer til varetagelse af de omhandlede interesser.

Ved behandlingen af undervisningsvirksomhed for personer over 18 år foreslås nævnet udvidet med 4-6 medlemmer. Ved dette forslag udvides nævnet ikke alene med de medlemmer, der efter de nugældende regler har sæde i nævnet, men med yderligere 2 medlemmer. Udvidelsen ligger deri, at man bevarer tallet 4-6, uanset at 2 af de medlemmer, der efter den gældende ordning er omfattet af denne bestemmelse i loven — de særlige ungdomsrepræsentanter — er udgået her og rykket op i det snævrere ungdomsnævn.

Denne adgang til forøgelse af medlemstallet i det udvidede nævn giver de stedlige organisationer, der virker i aftenskoleundervisningen eller det frie oplysningsarbejde, mulighed for en mere tilfredsstillende repræsentation i ungdomsnævnet, når dette beskæftiger sig med voksenundervisningen.

I stk. 3 er foretaget den ændring, at det som betingelse for indstillingsret til kommunalbestyrelsen fra de stedlige organisationer kræves, at disse i sidste valgperiode har virket i aftenskoleundervisningen eller i det frie oplysningsarbejde. Man anser det endvidere for rimeligt, at det ved valget påses, at de enkelte organisationer opnår en repræsentation, der nogenlunde svarer til omfanget af den oplysningsvirksomhed, de i valgperiodens forløb har udført, men har dog ikke ment at burde optage en bestemmelse herom i loven.

Til § 8.

Der stilles forslag om tilsvarende ændringer i sammensætningen af ungdomsnævnet i København, som foreslået i § 7 for nævnene i det øvrige land.

Da planerne for ungdomsskoler i København godkendes af skoledirektionen, foreslår man medlemstallet i det ret store nævn yderligere begrænset, idet det ikke kan anses for påkrævet, at borgerrepræsentationen er repræsenteret både i ungdomsnævnet og i skoledirektionen.

Endvidere anser man det for forsvarligt at begrænse fælleslærerrådets repræsentation til ét medlem, bl. a. fordi Københavns kommunes ungdoms- og aftenskolelærerforening også er repræsenteret i nævnet.

Man finder det ønskeligt, at ungdomsnævnet, der i henhold til forslaget § 9, stk. 7 er indstillende myndighed for så vidt angår planerne for ungdomsskoler og godkendende myndighed for så vidt angår planerne for fritidsforanstaltninger, udvides med en erhvervsvejleder, jfr. det tilsvarende forslag i § 11 om amtsuniversitetsnævne.

Til § 9.

Ved den ændrede formulering af stk. 1 fremhæves det kommunale initiativ med hensyn til at sætte ungdomsskoleundervisning igang. Der er herved tilvejebragt en bedre overensstemmelse med bestemmelsen i § 1, stk. 2. Der er ved siden heraf fortsat adgang for private sammenslutninger eller enkeltpersoner til at oprette ungdomsskoler.

Bestemmelsen i stk. 2 fremhæver uændret det private initiativ med hensyn til oprettelse af aftenskoler og iværksættelse af fritidsforanstaltninger.

For at undgå fortolkningstvivl er i stk. 2, 2. afsnit udtrykket „tilsvarende undervisning“ ændret til „undervisning inden for samme faggruppe“.

Man har fundet det rimeligt at præcisere, at ungdomsnævnet også har til opgave at holde sig i kontakt med andre organer i kommunen, der beskæftiger sig med ungdommens forhold. Bestemmelsen svarer til lov om offentlig forsyng § 83, stk. 2, hvor det pålægges børneværnsudvalget at samarbejde med andre børne- og ungdomsorganisationer i kommunen, herunder navnlig ungdomsnævnet.

Ad stk. 7: planerne for ungdomsskoler skal som hidtil forelægges skoledirektionen til godkendelse, medens man foreslår godkendelsen af planerne for fritidsforanstaltninger henlagt til ungdomsnævnet.

Man opretholder den hidtidige ordning, hvorefter skoledirektionen behandler alle spørgsmål vedrørende aftenskoler og aftenhøjskoler. Ved behandlingen af disse sager foreslår man dog, at skoledirektionen suppleres med lærerorganisationernes repræsentanter i ungdomsnævnet og 2-4 af borgerrepræsentationen valgte medlemmer efter indstilling af de stedlige organisationer, der virker i aftenskoleundervisningen eller det frie oplysningsarbejde.

De øvrige ændringer i § 9 er kun af redaktionel karakter.

Til § 10.

I overensstemmelse med de af kommissionen om uddannelse af ikke faglærte arbejdere fremhævede synspunkter, finder man det ønskeligt, at oplysningerne om alle undervisningsmuligheder efter det 14. år samles i ét hæfte, og at dettes indhold i løbet af det 7. skoleår gøres til genstand for dels en grundig gennemgang for alle skolebørn dels en grundig forældrevejledning. Indtil videre vil det dog være hensigtsmæssigt, at ungdomsnævnene fortsat drager omsorg for udlevering af et hæfte om ungdomsundervisning m. v.

Man finder det hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen uden at afvente en begæring herom fra ungdomsnævnet udarbejder den i stk. 2, 1. punktum omhandlede fortegnelse.

Gældende lovs bestemmelse om udfærdigelse af et bevis for deltagelse i ungdomsskolens undervisning med angivelse af dennes art og timetal kan ikke anses for tilfredsstillende. For at få det fulde udbytte af et afgangsbrev må der, som fremhævet af kommissionen, benyttes en standardform, der giver en vis garanti med hensyn til indholdet af den undervisning, som eleverne har fået, og som yderligere kan tjene som bevis, hvis de pågældende senere ønsker at udbygge deres uddannelse. De nærmere regler om bevisets form og indhold fastsættes af undervisningsministeren, for så vidt angår den under § 2 c) 2) nævnte skoleform, dog efter forhandling med arbejdsministeren.

Til § 11.

Der henvises til bemærkningerne ad § 7.

Også for amtsungdomsnævnets vedkommende finder man det meget betydningsfuldt, at arbejdet med og ansvaret for ungdomsundervisningen og ungdommens fritidsforanstaltninger varetages af samme organ, og at nævnet sammensættes netop med henblik på disse opgaver. Når amtsungdomsnævnet skal beskæftige sig med voksenundervisning foreslås det ligesom ungdomsnævnet udvidet med repræsentanter for de organisationer, der navnlig er interesseret i dette oplysningsarbejde. Denne udvidelse omfatter i forhold til gældende lov en forøgelse af organisationernes repræsentation med 2 medlemmer.

I forhold til nævnets nuværende sammensætning er dette i overensstemmelse med kommissionsbetænkningen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere udvidet med en erhvervsvejleder. For at sikre købstæderne en mere ligelig repræsentation foreslås indvalgt 2 repræsentanter i stedet for 1 for de i amtsråds kredsen beliggende købstæder.

I stk. 3 er foretaget den ændring, at det som betingelse for indstillingsret til amtsrådet fra de stedlige organisationer kræves, at disse i sidste valgperiode har virket i aftenskoleundervisningen eller i det frie oplysningsarbejde. Man anser det endvidere for rimeligt, at det ved valget påses, at de enkelte organisationer opnår en repræsentation, der nogenlunde svarer til omfanget af den oplysningsvirksomhed, de i valgperiodens forløb har udført, men har dog ikke ment at burde optage en bestemmelse herom i loven.

Man har samtidig udeladt den i gældende lov foretagne i øvrigt ikke udtømmende opregning af de indstillingsberettigede organisationer, herunder husholdningsorganisationer, husholdningsudvalg m. v., uden at der dermed er tilsigtet en realitetsændring bortset fra, hvad der måtte følge af, at der

nu, som nævnt, stilles krav om, at de pågældende organisationer har drevet virksomhed inden for lovens rammer.

Til § 12.

Efter gældende lov er godkendelsen af skoleplaner, bortset fra planerne for ungdomskostskoler og aftenhøjskoler, henlagt til amtsungdomsnævnene. Denne ordning foreslås bibeholdt for så vidt angår de hidtil gældende skoleformer.

Med hensyn til de nye former for ungdomsskole samt foredragsrækkerne anser man det for hensigtsmæssigt, at disse i hvert fald i en overgangstid, indtil der er indvundet nærmere erfaringer, undergives en ensartet for hele landet fælles godkendelsesmyndighed.

Til § 13.

Der henvises til de ad § 12 anførte bemærkninger.

Til § 14.

For at stimulere interessen for at indrette ungdomsskoler med undervisning om dagen foreslår man, at det hidtidige tilskud fra stat og skolefond på 75 pct. af timelønnen i dagungdomsskolen forhøjes til 85 pct., således at tilskuddet fra kommunen eller den stedlige kreds reduceres til 15 pct. Forslaget må også ses i forbindelse med refusionsreglerne i lærerlønningssloven, hvorefter kommunen kun skal udrede 15 pct. af lærerlønnen i folkeskolen.

Da man finder det rimeligt, at ungdomsskolerne får samme mulighed som aftenskolerne for økonomisk støtte til indkaldelse af fremmede foredragsholdere, foreslås stk. 3 affattet i overensstemmelse hermed.

Til forslaget i stk. 4 om tilskud til foredragsrækker bemærkes, at de med afholdelsen af foredragsrækker forbundne udgifter, f. eks. til lokale, rejsegodtgørelse til foredragsholdere m. v., kan afholdes af deltagerne selv.

Til § 15.

Efter de gældende regler kan der ydes statstilskud med halvdelen af udgiften til lederhonorar i ungdomsskolen og aftenskolen. Lederhonorarets maksimum er i loven fastsat til et grundbeløb for ungdomsskolens vedkommende 115 kr. for det første hold og 85 kr. for hvert efterfølgende hold og for aftenskolen 25 kr. pr. hold for de første 10 hold og 20 kr. for hvert efterfølgende hold. Til disse grundbeløb ydes honorartillæg (for tiden 115 pct.), således at satsene pr. 1. april 1959 udgør i ungdomsskolen henholdsvis 245 kr. og 185 kr. og i aftenskolen henholdsvis 55 kr. og 45 kr.

Lederhonorarerne blev ikke reguleret ved lov nr. 150 af 13. maj 1959 om revision af lønnings- og tilskudsbestemmelser i lovgivningen på ungdomsundervisningsområdet, og man må anse det for rimeligt, at der nu foretages en mindre forhøjelse.

Under hensyn til at der efter forslaget i § 2 nu kan oprettes ungdomsskolehold med et timetal varierende fra 72 timer op til 480 timer årlig pr. hold, kan man ikke længere fastsætte lederhonorarets størrelse i forhold til antallet af hold. For aftenskolens vedkommende er den nugældende beregning af lederhonoraret uehdig, idet den kan medføre en opdeling af hold i videre omfang, end undervisningens formål tilsiger. Man har derfor for begge skoleformers vedkommende foreslået, at lederhonoraret beregnes i forhold til skolens timetal.

Da man ved anvendelsen af de nye regler for lederarbejde med et enkelt hold i ungdomsskolen ville opnå et mindre lederhonorar end efter de nuværende regler, foreslås det, at lederhonoraret udregnes mindst i forhold til 100 timer.

Til § 16.

Der foreslås indført en befordringsgodtgørelse for ungdomsskolens elever, idet der for disse ofte vil kunne blive tale om befordring over større afstande. Forslaget motiveres endvidere med, at der for andre områder er fastsat regler om tilskud til befordring for den skolesøgende ungdom. Der kan således ydes statstilskud til lærlinges rejseudgifter under oplæring uden for hjemstedet, og af Ungdommens uddannelsesfonds midler kan ydes befordringsstipendier til gymnasieelever og elever på studenterkursus.

De nærmere regler, der vil blive fastsat af undervisningsministeren, vil komme til at ligge nær op ad de regler, der er fastsat for lærlinge. Efter disse regler kan der ydes tilskud med et beløb, der dækker udgifterne til befordring med offentligt befordringsmiddel. Der vil dog i stedet kunne ydes godtgørelse for befordring med eget befordringsmiddel. Denne godtgørelse er for tiden fastsat til 5 øre pr. km.

Statens tilskud har man foreslået fastsat til $\frac{2}{3}$ i lighed med, hvad der er fastsat i stk. 1 om statstilskud til dækning af tilrejsende læreres rejseudgifter.

Man har til hensigt at begrænse ydelsen for befordringsgodtgørelse til de tilfælde, hvor elever er henvist til at få ungdomsskoleundervisning i en anden kommune, og vil herudover stille som betingelse, at der er en vis længere afstand fra hjem eller arbejdssted til den nærmeste ungdomsskole og tilbage igen, f. eks. i overensstemmelse med handelsministeriets praksis 14 km i alt. Ved den nærmeste

ungdomsskole forstås den nærmeste type af skole, som eleven ønsker at gå på.

Til § 17.

Ændringsforslaget skyldes forslaget til § 27 om indførelse af særregler for ungdomsskoleundervisning under kostskolelignende former.

Til § 18.

Ved de foreslåede ændringer føres affattelsen ajour med de nugældende bestemmelser i folkeskoleloven, lærerlønningssloven m. v.

Til § 19.

Man anser det for ønskeligt og rimeligt, at en kommunes pligt til at stille lokaler til rådighed udvides til også at gælde de landbrugsfaglige skoler, således at disse skoler — uanset at de normalt omfatter elever fra forskellige kommuner — også i denne henseende ligestilles med ungdoms- og aftenskolerne.

Forslaget til stk. 3 skyldes hensynet til at opnå den størst mulige udnyttelse af de nævnte lokalers kapacitet. På samme måde skal lokaler, der indrettes med tilskud i henhold til nærværende lov til brug for den erhvervsprægede ungdomsskoleundervisning i muligt omfang stilles til rådighed for undervisning af voksne ikke-faglærte arbejdere.

Til § 20.

Ved den foreslåede ændring åbner man mulighed for at yde det i stk. 1 omhandlede særlige læremiddeltilskud til de nye former for husholdningsundervisning i aftenskolen, der på grundlag af de i betænkningen vedrørende unge pigers huslige uddannelse angivne retningslinjer forventes at ville afløse den nugældende 3-årige undervisning.

Til § 21.

For så vidt angår den nyoprettede ungdomsskole med erhvervspræget undervisning i 144 timer årlig, må det forudses, at det kan blive nødvendigt at foretage ret betydelige investeringer i undervisningsmateriel, og man foreslår derfor maksimumsbeløbet for tilskud 3 600 kr. forhøjet til 5 000 kr. alene for denne skoleform.

Reglerne om udbetaling af tilskud over en 5-årig periode foreslås opretholdt, dog med den modifikation, at mindre beløb kan udbetales på én gang, idet det har vist sig at være forbundet med stort administrativt besvær såvel for de lokale myndigheder som for undervisningsministeriet at skulle korrespondere 5 gange om anvisning af ganske små beløb.

Til § 22.

Det beløb på 90 000 kr., der hidtil har været stillet til rådighed til hjælp til dækning af udgifterne ved anskaffelse af særligt for ungdoms- og aftenskolene beregnet undervisningsmateriel, har været fordelt således, at der højst er ydet et tilskud fra staten på 50 pct. — og i praksis oftest langt lavere procentsatser — af udgifterne til de ansøgte anskaffelser. Uanset denne begrænsning har bevillingen i de senere år vist sig at være ganske utilstrækkelig. I de sidste 3 år er der således til ministeriet indkommet rimeligt begrundede ansøgninger til et samlet beløb af henholdsvis 400 000 kr., 500 000 kr., og 600 000 kr. Det er derfor nødvendigt, at bevillingen forhøjes til et beløb, der ikke kan sættes lavere end 150 000 kr.

Til § 23.

Hidtil har man som forsøg i henhold til lovens § 51 godkendt forberedelseskursus til de i den senere tid oprettede, kortere uddannelser af tekniske assistenter, industrilaboranter, tekstilteknikere og maskinteknikere i henhold til reglerne om aftenskoler. Fra alle sider har man erkendt den store betydning, som denne forberedende undervisning har, og det er derfor nødvendigt, at der i loven optages en bestemmelse, som giver mulighed for at yde tilskud til denne særlige skoleform.

Til § 24.

Bestemmelsen tilsigter at gøre det økonomisk muligt for de unge at deltage i ungdomsskoleundervisning, der gives i et sammenhængende tidsrum, idet man ikke kan påregne, at de unge selv vil være i stand til at afholde udgifterne hertil af deres arbejds løn.

Ministeriet har dog ikke ment at burde foreslå optaget en almindelig bestemmelse om, at opholdet skal være gratis for eleverne, idet det ikke kan udelukkes, at der kan forekomme tilfælde, hvor det vil være rimeligt, at de unge selv helt eller delvis afholder udgiften til kost, men det forudsættes dog, at der normalt ikke bliver tale om at afkræve eleverne beløb til dækning af udgifterne hertil.

I tilfælde, hvor undervisningen finder sted i af staten eller kommunen ejede lokaler, beregnes ingen lejeudgift, idet lokalerne stilles vederlagsfrit til rådighed, men stat og kommune afholder hver halvdelen af udgiften til lys, varme, rengøring, sengelinned m. v.

Til § 25.

Ved de under punkt 1)-3) foreslåede ændringer vedrørende henholdsvis grundtilskuddet, tilskuddet til forrentning af bygninger m. v. og tilskuddet

til undervisningsmateriel tilvejebringes der overensstemmelse med de for højskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler gældende tilskudsregler. I forslaget til § 30 foreslår man tilsvarende ændringer indført for efterskolerne, og man kan derfor i det hele henvisne til bemærkningerne til § 30.

Ved den under punkt 4) foreslåede forhøjelse fra 50 pct. til 75 pct. af tilskuddet til den godkendte, månedlige elevudgift har man imødekommet et stærkt ønske fra ungdomskostskolerne. Baggrunden for forslaget er den ulighed, der fremkommer ved, at kommuner, der yder tilskud til deres elevers ophold på ungdomskostskoler ingen refusion får fra staten af dette tilskud, medens kommunerne i henhold til lovens § 39, stk. 4 får refunderet halvdelen af det tilskud, de yder til deres elevers ophold på godkendte efterskoler. Denne ulighed, der har vist sig at være til skade for elevtilgangen til ungdomskostskolerne, skulle ved det stillede forslag blive ophævet.

Ved den foreslåede tilføjelse til stk. 2 tilvejebringes der lovhjælp for den hidtil praktiserede forskudsordning, jfr. bemærkningerne til § 32.

Til § 26.

Ændringsforslaget til stk. 1, 2. afsnit er en konsekvens af forslaget til § 14, stk. 2, 1. afsnit om forhøjelse af refusionsbrøken.

Bestemmelsen om, at undervisningsministeren fastsætter de beløb, med hvilke ophold eller familiebolig kan indgå i lønnen, foreslås udeladt, da man anser det for heldigst på samme måde som ved de øvrige frie skoleformer at holde disse forhold uden for tilskudsberegningen og helt at henvisne til ordning heraf ved special aftale.

Til § 27.

Ved ændringsforslaget til stk. 1 føres affattelsen å jour med de nugældende bestemmelser i folkeskoleloven.

Bestemmelsen i lovens stk. 2 foreslås opretholdt, men da der i 8. hovedskoleklasse kan være elever, der endnu ikke er ude over den undervisningspligtige alder, foreslår man, at den i stk. 2 opstillede betingelse om, at klassen kun står åben for elever over undervisningspligtig alder, udgår.

Bestemmelsen i lovens stk. 3 om tilskud til læremidler i den i lov om folkeskolen af 18. maj 1937 § 2, stk. 2 omhandlede fortsættelsesklasse har hidtil været næsten betydningsløs, da der kun har været oprettet yderst få af disse fortsættelsesklasser (2-3 klasser over hele landet). Ved gennemførelsen af de i lov af 7. juni 1958 fastsatte ændringer i loven vil fortsættelsesklasserne bortfalde, og man foreslår

derfor, at bestemmelsen udgår. I stedet foreslås optaget en overgangsbestemmelse om tilskud efter de nugældende regler til de klasser, der består eller endnu kan oprettes efter den hidtidige skoleordning.

Til § 28.

Man har i overensstemmelse med forslag i kommissionsbetænkningen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere ønsket i selve lovtæksten udtrykkeligt at fastslå, at undervisningen på efterskolerne også bør omfatte erhvervsorientering. Ved gennemførelsen af denne undervisning ydes der bistand af den offentlige arbejdsanvisning efter reglerne i lov nr. 86 af 31. marts 1953 om erhvervsvejledning.

Til § 29.

Forslaget om at indføje bestemmelsen i lovens § 33 som et nyt stk. 7 i § 32, skyldes ønsket om at bevare den nugældende paragrafbetegnelse i resten af loven.

Til § 31.

Den under *punkt 1)* foreslåede ændring af grundtilskuddet, hvorved dette — svarende til den gældende regel ved højskolerne, jfr. Folketingstidende 1954-55, tillæg B, sp. 490-91 — sættes i forhold til årselevtallet, vil være en tiltrængt hjælp for de vanskeligt stillede, mindre efterskoler, der har forholdsvis større driftsudgifter.

Ved den under *punkt 2)* foreslåede ændring bringes bestemmelsen, for så vidt angår tilskudsprocenten fra staten til forrentning og vedligeholdelse af bygninger m. v. i overensstemmelse med de allerede med hjemmel på finansloven indførte regler, jfr. tekstanmærkning nr. 22 ad finanslovkonto § 20 IV. C. på finansloven for finansåret 1959-60. Samtidig foreslås lejetilskuddet forhøjet fra $\frac{2}{5}$ til $\frac{1}{2}$ under hensyn til den af prisudviklingen forårsagede stigning i lejeudgifterne; ved den foreslåede forhøjelse bringes lejetilskuddet i overensstemmelse med de for højskolerne gældende regler.

Under hensyn til det under § 35, punkt 4) hjemlede tilskud til anskaffelse af undervisningsmateriel har man fundet det rigtigst ikke tillige at medregne værdien af undervisningsmateriellet ved beregningen af det årlige driftstilskud, idet det ikke er praktisk gennemførligt ved denne beregning at udskille den del af værdien, der er dækket af statens tilskud; man har derfor ændret bestemmelsen i overensstemmelse hermed. Der henvises i øvrigt til de tilsvarende regler for folkehøjskoler og landbrugsskoler, jfr. Folketingstidende 1954-55, tillæg A, sp. 314-15.

Til *punkt 3)*. Den foreslåede tilskudsprocent er gældende ved højskolerne, og der findes ikke rimelig

grund til at opretholde en forskel på dette område. I de senere år har lønningsudgifterne ved efterskolerne været stadig stigende, således at de 50 pct. af udgiften, som skolerne selv skal bære, er blevet en væsentlig tungere byrde. Man kan heller ikke se bort fra, at skolerne, såfremt den foreslåede forbedring af tilskudsprocenten ikke gennemføres, vil være tilbøjelige til at udskille de ældre lærerkræfter til fordel for yngre, der kan lønnes noget billigere eller til at lade sig nøje med mindre kvalificerede lærere.

Mindstelønnen i aspiranttiden, der efter den nu gældende lov udgør 75 pct. af den for fast ansatte normerede løn, foreslås under hensyn til den for højskolelærere gældende regel og til den foreslåede forhøjede refusion fra staten af lærerlønnsudgiften fastsat til 90 pct. af lønnen.

Bestemmelsen om, at undervisningsministeren fastsætter de beløb, med hvilke ophold eller familiebolig kan indgå i lønnen, har man udeladt i nærværende forslag, da man anser det for heldigst på samme måde som ved de andre frie skoleformer at holde disse forhold uden for tilskudsberegningen og helt at henvide til ordning heraf ved speciel aftale.

Man henviser i øvrigt i det hele for så vidt angår lærerlønstilskuddet til de for højskoler og landbrugsskoler gældende regler, jfr. Folketingstidende 1954-55, tillæg A, sp. 315.

Den under *punkt 4*) foreslåede forhøjelse af tilskuddet til undervisningsmateriel fra 35 til 50 pct., der i øvrigt står i forbindelse med forslaget under punkt 2, hvorefter der ikke længere skal ydes årligt driftstilskud til skolernes undervisningsmateriel, begrundes ligesom de foranstående forslag i den stedfundne prisudvikling. Ved dette forslag bringes efterskolerne også på dette punkt på linje med de for højskolerne gældende tilskudsregler.

Den i nyt stk. 2 foreslåede begrænsning vil betyde en lovfæstelse af hidtidig praksis. En tilsvarende regel gælder for højskoler og landbrugsskoler, jfr. § 8, stk. 6 i lovebekendtgørelse nr. 156 af 16. maj 1959 om folkehøjskoler og landbrugsskoler.

Til § 32.

Den ændrede affattelse af stk. 2 er en konsekvens af forslaget i § 35 om at beregne grundtilskuddet og bygningstilskuddet til efterskolerne efter samme regler som til højskolerne.

Skolerne er ikke i stand til at stå i forskud med driftsudgifterne i indtil et helt år, og man har derfor gennem mange år praktiseret en forskudsordning, jfr. senest undervisningsministeriets bekendtgørelse nr.

327 af 12. oktober 1954, afsnit IV. E. Ved den foreslåede tilføjelse til stk. 4 tilvejebringes der lovhjemmel for at yde forskud.

Til § 33.

Da efterskolernes kursus normalt kun strækker sig over 5 måneder, og da hvert kursus udgør et afsluttet hele, anser man det for rimeligt at opretholde de hidtidige regler om medregning i tjenesteralderen af efterskolevirksomhed — under ansættelse uden afbrydelse — ved samme skole, selv om den har været fordelt over et eller flere år, og om at det gennemsnitlige, ugentlige timetal blot skal være mindst 24 inden for det enkelte kursus. I øvrigt må de almindelige anciennitetsregler finde anvendelse, som i henhold til tjenestemandsløven og lærerlønnsloven vil blive fastsat af undervisningsministeren.

Til § 34.

Efter de gældende regler udgør den samlede bevilling, der er til rådighed til understøttelse af elever på efterskolerne, et beløb der svarer til halvdelen af den godkendte elevbetaling for hver elev, der er ude over den undervisningspligtige alder, men under 18 år ved kursus begyndelse. De nærmere regler om understøttelsernes størrelse på de enkelte kursus kan derfor først fastsættes, når undervisningsministeriet efter kursus' begyndelse fra alle skoler har modtaget indberetning om elevernes antal og deres og forældrenes økonomiske forhold. Når disse oplysninger foreligger, fastsætter ministeriet på grundlag af nogle for en årrække gældende regler om, hvilken vægt man skal tillægge de økonomiske forhold, hvor stor en del af elevbetalingen, der på de enkelte kursus kan tillægges de forskellige elever.

Disse regler lider af den afgørende mangel, at skolerne og eleverne eller disses pårørende ikke forud for kurset med sikkerhed kan få oplysning om størrelsen af den forventede understøttelse. Man finder det derfor ønskeligt at gå over til en ordning svarende til den for højskoler og landbrugsskoler gældende, således at det af undervisningsministeren efter stedfunden forhandling med finansudvalget iastattes, hvor stor en del af den månedlige elevbetaling, der kan dækkes gennem tilskud fra staten. — Herefter vil skolerne kunne udregne understøttelsesbeløbet, så snart ministeriet har godkendt den til grund liggende elevbetalingsudgift. Der vil ikke ved den foreslåede nyordning blive tale om forhøjelse af den samlede bevilling, idet det har vist sig, at de hidtidige på grundlag af rådighedsbeløbet beregnede understøttelser i det væsentlige har kunnet holdes konstante gennem en årrække, og nogen ændring i satserne er ikke tilsigtet.

I øvrigt ønskes den kommunale understøttelses-udgang bevaret med statsrefusion af halvdelen af udgiften som hidtil.

Bestemmelsen i stk. 3, sidste pkt. om, at kommunerne i et vist omfang er pligtige at afholde undervisningsudgiften, er en konsekvens af § 3, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 220 af 18. juni 1958 af lov om folkeskolen, der lyder således:

„Enhver kommune og ethvert skoleforbund har pligt til at indrette hovedskoleundervisning for det 8. skoleår, når der i kommunen henholdsvis fra vedkommende skoleforbunds område melder sig mindst 10 elever til undervisningen. Kommuner, der ikke — alene eller gennem skoleforbund — har indrettet hovedskoleundervisning for det 8. skoleår, skal efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler afholde udgifterne til undervisning og læremidler for de i vedkommende kommune hjemmehørende børn, der i det 8. skoleår følger undervisningen på et kursus af mindst 5 måneders varighed på en i henhold til lov nr. 219 af 11. juni 1954 om ungdomsundervisning m. v. anerkendt efterskole eller ungdomskostskole, for efterskolernes og ungdomskostskolernes vedkommende dog kun i det omfang, hvori udgifterne ikke dækkes gennem de i loven om ungdomsundervisning m. v. fastsatte tilskud.“

Det synes rimeligt, at kommunerne i de tilfælde, hvor de er forpligtede efter denne bestemmelse, alene og uden statsrefusion bærer udgiften til læremidler og den del af elevbetalingen, jfr. stk. 1, der omfatter udgiften til undervisning. Såfremt en elev tillige er berettiget til statstilskud efter stk. 2, beregnes dette alene i forhold til den del af elevbetalingsudgiften, der vedrører opholdet.

Til § 35.

For at undgå fortolkningstvivl foreslår man bestemmelsen i stk. 2 affattet således, at der altid for $\frac{1}{3}$ af undervisningstimerne udbetales den landøkonomiske forening tilskud i forhold til maksimumstimelønnen i ungdoms- og aftenskolen.

Ved den foreslåede tilføjelse til stk. 3 opnår man en forenkling i administrativ henseende, idet ansøgning om godkendelse af undervisningsplan og om udbetaling af tilskud herefter ikke skal passere de respektive kommunale ungdomsnævn og kommunalbestyrelser, men indsendes direkte til amts-ungdomsnævnet. Denne forenkling vil især få praktisk betydning for skoler, der har flere undervisningssteder i forskellige kommuner.

Man anser det for hensigtsmæssigt, at vinter- og sommerkursus ligestilles, således at sommerunder-

visning betragtes som en selvstændig undervisningsenhed på linje med vinterundervisning. Ved ændringsforslaget til stk. 4 tages hensyn hertil, medens forslaget gennemførelse ikke i øvrigt kræver lovændring. De nærmere regler for godkendelse af sommerundervisning, herunder om forholdet mellem praktisk og teoretisk undervisning, vil blive fastsat af undervisningsministeren.

Ligesom for dagungdomsskolen foreslår man for den landbrugsfaglige dagskole statens og skolefondens tilskud til lærerlønnen forhøjet fra 75 pct. til 85 pct. Da den landbrugsfaglige undervisning normalt er tilrettelagt for personer over 18 år, mener man, at ydelsen af den forhøjede refusion må begrænses til de tilfælde, hvor undervisningen er tilrettelagt specielt for unge i den for den almindelige ungdomsskole gældende alder. Det bemærkes i denne forbindelse, at kun ca. $\frac{1}{3}$ af eleverne i samtlige landbrugsfaglige skoler er under 18 år.

På samme måde foreslår man, at forslaget i § 16 om tilskud til ungdomsskoleelevers befodringsudgifter finder tilsvarende anvendelse her.

Det må anses for rimeligt, at der ydes de landøkonomiske foreninger, der afholder godkendt, landbrugsfaglig undervisning i egne skolebygninger, et tilskud på 5 kr. pr. undervisningstime til dækning af lokaleudgifter. Der er for tiden 7 sådanne skolebygninger.

Til § 36.

Man anser det for ønskeligt, at der ved fritidsarrangementer, herunder ekskursioner, museums- og teaterbesøg, idræt og lignende, der iværksættes af en ungdomsskole for ungdomsskolens elever, åbnes mulighed for at yde tilskud til elevernes befodringsudgifter og har derfor foreslået optaget en bestemmelse herom.

Man anser det endvidere for ønskeligt, at ungdomsskolens elever får gratis befodrning ved rejser til og fra lejrskoler, og man har derfor ved den foreslåede tilføjelse til stk. 2 åbnet mulighed for, at kommunen eller en stedlig kreds, såfremt den udreder udgiften hertil, kan få refunderet $\frac{2}{3}$ af udgiften hos staten. Da man vil anse det for mest hensigtsmæssigt, at der tilsikres ungdomsskolens elever en egentlig ret til fribefodrning i henhold til undervisningsministeriets bekendtgørelse om fribefodrning af skoleelever m. fl., vil man imidlertid søge denne elevgruppe optaget som fribefodringsberettiget efter reglerne i nævnte bekendtgørelse, så snart der måtte vise sig mulighed herfor.

Ændringsforslaget til stk. 3 skyldes, at godkendelsen af skoleplaner for visse ungdomsskoleformer indtil videre er foreslået henlagt til undervisningsministeriet, jfr. forslaget til § 13.

Den i den tidligere folkeskolelov i § 2, stk. 2 omhandlede særlige fortsættelsesklasse på landet bortfalder ved den nye folkeskolelov.

Med hensyn til forslaget til stk. 5 henvises til bemærkningerne til § 2 om erhvervsorientering.

Til § 37.

Den til stk. 2, 2. afsnit foreslåede ændring skyldes den foretagne redaktionelle ændring af § 9.

Til forslaget til stk. 3 bemærkes, at ministeriet har til hensigt at supplere de i loven nævnte tilskudsberettigende udgiftsposter med yderligere følgende: ordinær vedligeholdelse og småanskaffelser, skatter, afgifter og forsikringer, leje af rekvisitter, administrationsudgifter,

således at der tilvejebringes overensstemmelse med de tilskudsregler, der gælder for ungdomsklubber oprettet i henhold til forsorgsloven, jfr. socialministeriets bekendtgørelse af 28. februar 1952. Opregningen af de enkelte udgiftsposter, hvortil tilskud vil kunne ydes, kan mest hensigtsmæssigt foretages i en efterfølgende bekendtgørelse, og man har derfor i stk. 3 foreslået fastsat en rammebestemmelse svarende til forsorgslovens § 127, stk. 1 c).

Med hensyn til forslaget til stk. 6 henvises til bemærkningerne til § 2 om erhvervsorientering.

Til § 38.

Svarende til bestemmelsen i § 60 i lov om folkeskolen har man anført, at en kommune har pligt til at stille lokaler, hvortil der er ydet statstilskud, til rådighed for undervisning, oplysning og ungdomsarbejde. Herudover er de foretagne ændringer kun af redaktionel karakter.

Til § 39.

Den i loven fastsatte bevilling på 75 000 kr. til afholdelsen af instruktionskursus er forhøjet på de årlige finanslove og udgør for tiden 150 000 kr. Selv en bevilling af denne størrelse har vist sig at være utilstrækkelig. Der er således i de sidste 3 år til ministeriet indkommet ansøgninger berettigende til et statstilskud på i alt ca. 240 000 kr. årlig. Hertil kommer, at det vil være en af de vigtigste forudsætninger for, at de nye former for ungdomsskole med erhvervsbetonet og erhvervspræget undervisning kan komme i gang, at man har tilstrækkelig mange lærere og ledere med den hertil fornødne særlige uddannelse. Det samme gælder for de særlige forberedelseskursus til de i den senere tid oprettede kortere, tekniske uddannelser.

Det vil derfor være nødvendigt, at bevillingen forhøjes til et beløb, der ikke kan sættes lavere end 250 000 kr.

Til § 40.

Bevillingen på 50 000 kr. har i de år, der er forløbet siden lovens ikrafttræden, i det væsentlige været tilstrækkelig. Det kan dog allerede nu forudses, at bestemmelsen fremover vil blive udnyttet i betydeligt videre omfang end hidtil, og man foreslår derfor bevillingen forhøjet til 100 000 kr.

Til § 41.

Man finder det rimeligt, at de i lovens kapitel VII indeholdte bestemmelser om statslån også kan finde anvendelse, når en ungdomskostskole etableres af en kommune eller et forbund af kommuner.

Til § 42.

Statslånsbestemmelsen omfatter ligesom lovens § 49 ungdomskostskoler, ikke ungdomsskoler.

Den foreslåede tilføjelse om lånets maksimum er en tydeliggørelse af den i forvejen gældende regel.

Til § 43.

Ved bestemmelsen om, at loven forelægges folketinget til revision senest i folketingsåret 1964-65, har man navnlig tænkt på bestemmelserne om ungdomsskolens form og indhold, idet man må tillægge det den største betydning, at unge, der ikke modtager fortsat skoleundervisning eller systematisk erhvervsuddannelse, til enhver tid kan få en hensigtsmæssig ungdomsskoleundervisning.

Til § 44.

Det foreslås, at loven træder i kraft fra 1. april 1960. For efterskolernes vedkommende vil det dog være påkrævet, at de foreslåede tilskudsforbedringer får virkning fra 1. april 1959. Der er med de bevilgende myndigheders tilslutning allerede for finansåret 1958-59 sket en midlertidig, nødterftig forhøjelse af statstilskuddet til forstanderløn og lærerlønninger ved efterskolerne fra 50 pct. til 60 pct.

Forslagets økonomiske konsekvenser.

En del af de med gennemførelsen af foranstående lovforslag forbundne udgifter vil kun meget skønsmæssigt kunne anslås, idet det ikke kan forudses, hvorvidt eller i hvilket omfang forslaget vil fremkalde en forøget undervisningsvirksomhed. For ungdomsskolens vedkommende er det således muligt, at oprettelsen i henhold til den nye folkeskolelov af 8. hovedskoleklasser og 9. klasser vil

medføre et fald i den almene ungdomsskoles elevtal, men en evt. nedgang for denne ungdomsskoleforms vedkommende vil antagelig blive opvejet af en tilgang af elever til de nye former for ungdomsskole, specielt den erhvervsprægede ungdomsskole.

Ungdomsskolen og aftenskolen.

1) *Refusion af lærerløn (§ 14, stk. 2).*

Den tilstræbte omlægning af ungdomsskolens undervisning til dagundervisning med den deraf følgende større refusion fra stat og skolefond af lærerlønsudgiften må ses som en proces, der vil strække sig over en årrække og næppe i de første år medføre merudgifter for statskassen af væsentlig betydning.

Efter det nuværende antal dagtimer i ungdomsskolen (ca. 9 000 timer) vil forhøjelsen af refusionsprocenten medføre en merudgift for staten på ca. 8 000 kr. og for skolefonden på ca. 4 000 kr.

2) *Foredragshonorarer (§ 14, stk. 3).*

Den foreslåede udvidelse af bestemmelsen om adgang til at indkalde fremmede foredragsholdere til også at omfatte ungdomsskolen må skønnes at medføre en merudgift for statskassen på ca. 5 000 kr.

3) *Foredragsrækker (§ 14, stk. 4).*

Statstilskuddet er fastsat til højst 25 kr. pr. foredrag, og det er en betingelse for statstilskud, at kommunen eller en stedlig kreds yder et tilsvarende beløb. Der kan ikke med blot nogenlunde sikkerhed siges noget om den samlede udgift for statskassen, men hvis man antager, at 250 foredragsrækker à 8 foredrag godkendes som tilskudsberettigede, vil udgiften for staten andrage 50 000 kr.

4) *Lederhonorarer (§ 15).*

Til belysning af de foreslåede procentsatser opstilles følgende eksempler, idet bemærkes, at man har regnet med et gennemsnitligt timetal på 100 pr. hold i ungdomsskolen og 50 pr. hold i aftenskolen:

Antal hold	Gældende lov.		Forslag.	
	Lederhonorarets størrelse	Timetal	Lederhonorarets størrelse	pet. stigning
Ungdomsskoler.				
1.....	245 kr.	indtil 100	266,00 kr.	8,6 pct.
2.....	430 -	200	532,00 -	23,7 —
4.....	800 -	400	957,60 -	19,7 —
5.....	985 -	500	1 170,40 -	18,8 —
8.....	1 540 -	800	1 808,80 -	17,5 —
16.....	3 020 -	1 600	3 511,20 -	16,2 —
Aftenskoler.				
3.....	165 kr.	150	199,50 kr.	20,9 pct.
10.....	550 -	500	638,40 -	16,1 —
12.....	640 -	600	744,80 -	16,4 —
24.....	1 180 -	1 200	1 383,20 -	17,2 —
100.....	4 600 -	5 000	5 426,40 -	18,0 —
200.....	9 100 -	10 000	10 746,40 -	18,1 —
400.....	18 100 -	20 000	21 386,40 -	18,2 —

Et overvejende flertal af ungdomsskolerne er små skoler med 1, højst 2 hold. For ungdomsskolens vedkommende kan man derfor regne med en gennemsnitlig udgiftsforøgelse på ca. 10 pct. eller 8 000 kr.

For aftenskolens vedkommende vil udgiftsforøgelsen andrage ca. 17 pct. eller 85 000 kr.

5) *Rejsegodtgørelse (§ 16).*

Antallet af elever i ungdomsskolen i 1958-59 var ca. 16 500. Hvis man antager, at ca. 10 pct. af eleverne opfylder den afstandsmæssige betingelse for at modtage rejsegodtgørelse, og man ansætter udgiften pr. elev til fra 20 kr. til 50 kr., vil udgiften andrage fra ca. 30 000 kr. til ca. 80 000 kr. Udgiften

kan herefter anslås til 55 000 kr., hvoraf statskassen afholder $\frac{2}{3}$ eller ca. 35 000 kr.

6) *Etableringstilskud* (§ 21).

Hvis man skønmæssigt anslår, at den erhvervsprægede ungdomsskole i løbet af en årrække vil blive oprettet i et antal af ca. 50, hvoraf antagelig højst halvdelen vil få brug for at anskaffe særligt undervisningsmateriel, ville der efter de gældende regler kunne ydes et statstilskud på maksimalt 90 000 kr. Efter den foreslåede forhøjelse af maksimumstilskuddet til 5 000 kr. for disse skoler vil den maksimale merudgift for staten blive på 35 000 kr.

7) Forhøjelsen af bevillingen til *undervisningsmateriel* (§ 22) medfører en merudgift på 60 000 kr.

8) *Ungdomsskoleundervisning i kostskoleform* (§ 24).

Hvis man skønmæssigt anslår, at denne undervisning årlig vil blive gennemført for 10 hold à 40 elever i gennemsnitlig 14 dage pr. hold, vil udgiften til lokaleleje og elevernes kostforplejning, der efter gældende priser kan ansættes til maksimalt 15 kr. pr. elev pr. dag, udgøre ca. 85 000 kr., hvoraf statens andel kan anslås til ca. 50 000 kr.

9) *Ungdomskostskoler* (§ 25).

De nye regler om tilskud vil til de 3 bestående ungdomskostskoler medføre en samlet merudgift for staten på ca. 95 000 kr., der fordeler sig således:

Grundtilskud	7 200 kr.
Bygningstilskuddet er uforandret bortset fra, at værdien af undervisningsmateriel ikke medregnes ved tilskuds-beregningen, og at lejetilskuddet forhøjes fra $\frac{2}{5}$ til $\frac{1}{2}$. Den foreslåede forhøjelse af lejetilskuddet, der i forvejen kun udgør en ganske uvæsentlig del af bygningstilskuddet, vil fuldt ud blive modsvaret af den besparelse, der fremkommer ved, at værdien af undervisningsmateriellet holdes uden for tilskudsberegningen	0 -
Tilskud til undervisningsmateriel	550 -
Månedselevtilskud	63 000 -
Tilskud til lærer- og lederløn	23 000 -

Efterskoler.

De nye regler i § 31 om tilskud til efterskoler vil medføre en merudgift for staten på ca. 1 250 000 kr., der fordeler sig således:

Grundtilskud	225 000 kr.
Bygningstilskuddet er uforandret, jfr. bemærkningerne foran til ungdomskostskolerne	0 -
Tilskud til lærer- og lederløn	1 000 000 -
Tilskud til undervisningsmateriel	20 000 -

Det bemærkes dog, at i forhold til lærerlønsgiften i 1958-59, hvortil statens tilskud forhøjedes fra 50 pct. til 60 pct., udgør merudgiften til lærerløn ca. 500 000 kr. eller den samlede merudgift ca. 750 000 kr.

Landbrugsfaglige skoler.

Forslaget i § 35 om tilskud til lokaleudgifter til de landøkonomiske foreninger, der afholder landbrugsfaglig undervisning i egne skolebygninger vil — beregnet på grundlag af de foreliggende oplysninger om omfanget af den landbrugsfaglige undervisning i disse skoler i 1958-59 — medføre en udgift for staten på ca. 2 000 kr. årlig.

Fritidsforanstaltninger m. v.

1) *Rejsegodtgørelse* (§ 36).

Hvis man skønmæssigt anslår, at ca. $\frac{1}{3}$ af det samlede elevtal i ungdomsskolen vil deltage i fritidsarrangementer, der er forbundet med rejseudgifter, og man ansætter den gennemsnitlige udgift til 10 kr. pr. elev, vil udgiften hertil andrage 55 000 kr., hvoraf staten afholder $\frac{2}{3}$ eller ca. 35 000 kr.

Befordringen af ungdomsskoleelever til og fra lejrskoler vil — beregnet på grundlag af de foreliggende oplysninger om antallet af lejrskoleelever i 1958-59 — medføre en udgift på 13 000 kr., hvoraf staten afholder $\frac{2}{3}$ eller ca. 8 000 kr.

2) Forhøjelsen af bevillingen til afholdelse af *kursus til uddannelse af lærere og ledere* i ungdomsskolen, aftenskolen eller det frie ungdomsarbejde (§ 39) vil medføre en merudgift på 100 000 kr.

3) Forhøjelsen af bevillingen til aflønning af *ungdomsvejledere* (§ 40) medfører en merudgift på 50 000 kr.

Den af lovforslaget følgende, *samlede udgift for staten* kan herefter anslås til ikke at overstige 2 mill. kr. årlig.